

بعضی قوانین است که هنوز حاضر نشده است آن قوانینی که از کمیسیون بیرون آمدند و حاضر شدند و روز قبل اطلاع داده میشود.

**حاج سید رضای فیروز آبادی** - عرض میشود چندی قبل يك هيجان فوق العاده پیدا شد چه در مجلس چه در خارج و چه در مجامع همه جا در باب رسیدگی بحساب خزانه داری و از طرف مجلس هم بنام تشکيل يك کمیسیون بشود هفت نفر از مجلس و پنج نفر از خارج انتخاب شوند و رسیدگی بحساب خزانه داری کنند از مجلس هم انتخاب شد و بعد معلوم نشد آن کمیسیون چه شد و اثر اقدام آنها چه شد بنده تقاضا و خواهش میکنم یا همان هیئتی که سابق انتخاب شده بودند یا اینکه مجدداً يك هیئتی را از برای رسیدگی بحساب خزانه داری انتخاب کنید و بحساب او رسیدگی نمائید.

**رئیس** - چون این مسئله را قبلاً اطلاع نداده بودید که اگر توضیحات مفصلی لازم باشد حاضر بکنند این است که حالا اطلاع دادید در جلسه آتی توضیحاتشان را میدهند هر طور قرار شد همانطور رفتار میشود.

(مجلس یکساعت ونیم بعد از ظهر ختم شد)

### جلسه ۶۵

**صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه پنجم شهر ذی قعدة ۱۳۲۳**

مجلس دو ساعت و ربع قبل از ظهر در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکيل و صورت مجلس روز چهارشنبه بیستم شوال قرائت شد

غائبین با اجازه - آقایان - وقار السلطنه صدر الملک

غائب بدون اجازه - آقای حاج شیخ اسمعیل رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست

**شیخ الملک** - در صورت مجلس بنده را بی اجازه نوشته اند در صورتیکه بنده از آقای معذل الدوله (نایب رئیس) اجازه گرفته بودم

**رئیس** - رسیدگی میشود و بعد اصلاح میشود.

دیگر ایرادی نیست

(اظهاری نشد) - صورت مجلس تصویب شد - روز چهارشنبه بنا بود جلسه داشته باشیم ولی چون قوانین حاضر نبود جلسه را تشکيل نکردیم حالاً قانون دخانیات حاضر شده است اگر آقایان مخالف نباشند قبل طبع و توزیع شده است برای شور اول جزء دستور امروز باشد

**ارباب کبخسرو** - بنده لازم میدانم که در وقت مذاکره در این قانون آقای وزیر مالیه هم حضور داشته باشند که اگر توضیحاتی لازم باشد از ایشان توضیح میخواهم که محل اشکال واقع نشود

**رئیس** - آقای وزیر مالیه خواهند آمد چون شور اول است منافات ندارد که ما شروع کنیم ایشان حتماً خواهند آمد

**ارباب کبخسرو** - شاید وقتیکه ایشان حضور نداشته باشند مشکلاتی پیش بیاید آنوقت که در کلیات میخواهیم رأی بدیم دچار اشکالات بشویم بنده عقیده ام این است که تا آنوقت که آقای وزیر مالیه هم حاضر شوند آنوقت شروع بمذاکرات شود

**رئیس** - آقایان موافق هستند که بماند تا آقای وزیر مالیه بیایند

(بعضی اظهار موافقت نمودند)

**رئیس** - چند فقره قانون در قیاب مجلس پیشنهاد شده بود موافق نظامنامه باید در مجلس علنی داده ولی چون مجلس معتقد نبود بنده قبول کردم و بکمیسیون فرستادم یکی راجع به تشکيلات وزارت جنگ بود و دیگری قانون سرباز گیری که سابقاً در اینجا تکرار شد از طرف وزارت جنگ زودتر فرستاده شود فرستاده اند و حالا در کمیسیون نظام يك فقره دیگر راجع بسوخته تریاک بود که آقای حاج عز الملک فعلاً پیشنهاد کرده بودند از وزارت مالیه هم جدیداً پیشنهاد شده است آنرا هم بکمیسیون قوانین مالیه فرستادم حالا پیشنهادی که از طرف آقای حاج عز الملک راجع بود چه شده است قرائت می شود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

از آنجائیکه عموم نمایندگان محترم متوجه این نکته اساسی هستند که اهم وظایف مجلس شورای ملی تصویب بودجه کل و دانستن جمع و خرج مملکت است و شرح و بسط این مطلب باعث تصدیق بلکه توضیح واضحات است از مقدمه صرف نظر و فقط خاطر آقایان محترم را به يك مسئله متوجه میسازم که اگر امر بدین منوال بگذرد و باخاطار یا اظهارات در مجلس اکتفا شود در این دوره تقنینیه نیز دارای بودجه نخواهیم بود نمایندگان محترم از آگاهی بمایهات و مخارج مملکتی بی اطلاع و يك مسئولیت بزرگی را هم در مقابل ملت در عهد خود خواهید داشت که با قدرت بانجام و طبقه از يك حق مشروع ملی خود صرف نظر فرموده و در واقع ملت را از دانستن عایدات و مخارج خود بی بهره گذارده اند یا تجربه گذشته البته باید تصدیق نمود که این ترتیبات معمولی و اظهارات ساده وسیله آمدن بودجه کل نخواهد شد و نمیتوان هم انتظار داشت که با وسائل حاضر وزارت مالیه هم قادر بگرفتن بودجه سایر وزارت خانهها و ادارات دولتی شود زیرا برقرار اطلاعات حاصله بودجه دو وزارت خانه از کمیسیون بودجه دولتی گذشته و هنوز بمجلس شورای ملی تقدیم نشده است پس برای دانستن بودجه مملکت اقدام فوق العاده لازم است تا مجلس بانجام وظیفه اصلی خود یعنی دانستن جمع و خرج مملکت موفق گردیده و در قلیل مدتی بودجه کل را در تحت مذاکره و مشاوره بگذارد نظر برات معروضه این بنده پیشنهاد میکنم کمیسیون فوق العاده از طرف مجلس شورای ملی منتخب و مأموریت داشته باشد که در وزارت خانهها حاضر شده و از وزیر مسئول بودجه وزارتخانه مربوطه را خواسته و هر چه زودتر تقدیم مجلس نمایند چنانچه موافقی در کار باشد یا معظوراتی پیش بیاید کمیسیون مکلف خواهد بود که فوراً راپورت آنرا بمجلس تقدیم نمایند معین است این کمیسیون از خود رائی در تشکيلات یا حقوق اجزاء هیچ وزارتخانه نخواهد داشت بلکه فقط ناظر خواهد بود که در تهیه بودجه مسامحه و تعطیلی حاصل نشده و بودجه وزارتخانهها بلا درنگ بمجلس شورای ملی تقدیم شود.

**حاج عز الملک** - اگر چه تا يك درجه توضیح

این پیشنهاد در مقدمه آن عرض شده است ولی چون آقای وزیر مالیه هم در مجلس حضور خواهند داشت اگر آقایان موافق باشند بهتر این است که در اینخصوص در آخر جلسه مذاکره شود که آقای وزیر مالیه هم

از این مسئله مسبوق شوند و با حضور ایشان این مسئله مطرح شود.

**رئیس** - آقای وزیر مالیه هم تشریف آوردند خوب است شروع کنیم بمذاکره در قانون دخانیات ایشانهم الان خواهند رسید.

**سردار معظم** - قبلاً استدعا میکنم دو فقره پیشنهادی که از طرف بنده شده است و باید قابل توجه شود بفرمائید رأی بگیرند که تکلیف معلوم شود یکی راجع بقشون گیری است که از کمیسیون مبتکرات راپورت آنرا داده اند.

**رئیس** - حاضر نیست میگویم بیاورند و آخر جلسه رأی میگیریم.

**حاج سید رضای فیروز آبادی** - بنده در جلسه قبیل تقاضا کردم برای رسیدگی بحسابات خزانه داری یا تشکيل کمیسیون مجددی شود یا همان کمیسیون سابق.

**رئیس** - عرض کردم مذاکرات راجع بمالیات دخانیات هست در اینخصوص هر چه میخواهید بفرمائید در آخر جلسه بفرمائید مذاکرات راجع بکلیات قانون دخانیات است در کلیات مخالفی هست؟

**سردار معظم** - باید اعتراف بکنم که کلیه برقراری هر نوع مالیاتی يك تحمیلی است که مردم میشود منتهی این است که باید در مقابل تحمیلی که مردم میشود و مایهاتیکه برقرار میشود بسنجید و دید اگر يك محسنتات و فوایدی دارد که ارزش آن تحمیل را داشته باشد البته نباید از آن تحمیل صرف نظر کرد ولی در صورتیکه در آن تحمیل يك مضراتی هم تولید شود بعقیده بنده عقین باید از مجاری دیگر در صدد تزئید عایدات مملکتی برآید در قانون گذاری البته باید چند چیز مراعات شود یکی عدالت است که البته لازم است مراعات شود یکی مالیات است که برقرار میشود باید عایدات کافی داشته باشد که بالاخره ارزش آن زحمت را داشته باشد یکی در موقع اجرا سهل الاجراء باشد راسبب اشکال و زحمتی برای مردم فراهم نشود یکی دیگر اینکه بتجارت داخلی سگته وارد نیاید و اسباب ترویج تجارت خارجی نشود اگر ما بخواهیم مقیاس هائی را که عرض شد با این قانون دخانیاتی که پیشنهاد شده است تطبیق بکنم می بینم که این قانون چندان رضایت بخش نیست - اولاً از مد نظر عایدات این عایداتیکه در این لایحه پیش بینی شده است بطور فعلی خیلی تحمیل است بجهت اینکه يك اعداد صحیحی نبوده است که عایدات را معین کند و میتوان گفت آن کمیسیون که این لایحه را پیشنهاد کرده است حد اکثر عایدات را در نظر داشتند و تقریباً پیش بینی نموده است که چقدر توتون و تنباکو در ایران به مصرف میرسد آنوقت مالیاتی از برای آن برقرار کرده است دولتی که پیش بینی کرده است گفته است که هشتصد و هشتاد هزار تومان عایدی این مالیات می شود بنده تصور میکنم يك قسمت از توتون و تنباکو بیکه به مصرف میرسد از دادن مالیات ممانع خواهد بود بجهت اینکه دولت در عمل کامل موفقیت نخواهد داشت که در تمام نقاطی که تنباکو و توتون به مصرف میرسد مواظب و مراقبت بکنند و بالانبره از قاچاق توتون و تنباکو جلوگیری کنند پس عایدی آن از مقداریکه

بیش بینی شده است کمتر خواهد بود و حقیقه هشتصد نهصد هزار تومان نخواهد شد فرض میکنیم همین قدر هم باشد در لایحه که از طرف دولت پیشنهاد شده بود صد و پنجاه شصت هزار تومان از این مبلغ برای توتون ساخته شده پیش بینی شده بود چون در لایحه دولت در واقع دو مالیات پیش بینی شده بود یکی مالیاتی بود که کلابه از توتون و تنباکو اخذ میشد بدون نظر باینکه این تنباکو ساخته شده یا نشده بمجرد اینکه تنباکو برداشته میشد بایست یک مالیاتی اخذ شود و یک مالیات دیگری هم از توتون ساخته شده از قبیل سیگار اخذ میشد در کمیسیون قوانین مالیه آن قسمت توتون ساخته شده را انداخته اند و خواسته اند دومرتبه تحصیل بکنند پس این مبلغ هم از آن کل کسر خواهد شد و صد و پنجاه شصت هزار تومان را باید کم کرد میماند یک کروار که مالیات دخانیات عایدی خواهد داشت در صورتیکه چنانچه هر ض کردیم در عمل یک قسمت از تنباکو و توتون را که بصرف میرسد از تحت نظارت دولت خارج و بالتجربه از دادن مالیات معاف است آنوقت این یک کروار باید متحمل مخارج وصول این مالیات باشد مالیات دخانیات یک چیز آسانی نیست و باین ترتیبی که این قانون در مملکت ما میخواست وضع شود بعینه مثل تریاک در هر نقطه از نقاط و در هر یک از مزارع که ممکن است زراعت تنباکو و توتون بشود دولت از برای اینکه میتواند این عایدی را اخذ کند مجبور خواهد بود یک عده کثیری مأمورین داشته باشد که بتواند مراقبت و جلوگیری از قاچاق بکنند پس بعد از آنکه مخارج این اقدامات را موضوع کنیم بالاخره تصور میکنم در صندوق و خزانه دولت یک چیز خیلی مختصر و نالایقی باقی بماند که ارزش قانون گذاری را نداشته باشد پس از نقطه نظر کمی عایدات بنده تصور میکنم قانون دخانیات یکی از قانونهای خوب نیست بلکه اگر ماموق میشدیم همان ترتیبی را که در سایر نقاط معمول میدارند یعنی برقرار کردن (رژمی و فروش انحصاری توتون و تنباکو و میتوانستیم این ترتیب را برقرار کنیم چنانکه در بعضی ممالک نسبت به بعضی اشیاء همین طور است بعضی جاها الکل و بعضی جاها توتون و بعضی جاها نمک و بعضی جاها گندم که اگر ما هم موفق میشدیم (رژمی) برقرار کنند آن وقت بنده هم میگفتم تنباکو و توتون یکی از چیزهایی نیست که محل احتیاج وازابه الاحتیاجات اولیه باشد و اگر یک قدری هم بر تنباکو تحصیل شود بجهت اینکه یک چیز مضر است و یک عایدی هم بدولت عاید میشود خوب است ولی تصدیق خواهند فرمود که وسائل ایجاد و فروش انحصاری از برای دولت ما مهیا نشده است و هر گاه از کمی و زیادی عایدات هم صرف نظر بکنیم باید ببینیم اصلاً از نقطه نظر تجار و ترویج یک مال التجاره داخلی چطور است زراعت تنباکو یک مدتی است در ایران معمول است ولی زراعت توتون چندانالی بیشتر نیست که دارد در ایران رواج پیدا میکند و تمام جاها این مسئله رعایت میشود کوفتی میخوانند یک چیزی را در ساختن و زراعتش تشویق ترغیب کنند معلوم است در ابتدای امر که هنوز بمنتهای و اهلی درجه ترقی خودش نرسیده است چیزی تحمل نمیکند که بدست خودشان آن قسمت از تجارت و صنعت مملکت را حفظ کنند پس از نقطه نظر تشویق زراعت توتون و تنباکو بعقیده بنده برقرار کردن

این مالیات دخانیات غلط است زیرا با اینکه هنوز زراعت توتون مخصوصاً در حالت اولیه خودش است و قدمهای اولیه خودش را برمیدارد اگر ما بخواهیم توتون را (تا کسه) بکنیم و بر آن تحصیل بنمائیم آنوقت اسباب این می شود که این زراعت توتون از میان برود علی الخصوص یک مضرت دیگر دارد و آن این است که من نمیدانم بچه وسیله دولت موفقیت حاصل خواهد کرد و که بالاخره همانطوریکه در موضوع مالیات نمک پیش آمد از دادن یک بازار های تازه به توتون خارج جلوگیری کند وقتی که ما مراجعه می کنیم به استاتسٹیک کم رگی می بینیم که در سالی (این استاتسٹیک که بنده ملاحظه کردم مال سنه ۱۹۱۰ است) تقریباً مبلغ دو بیست و پنجاه شصت هزار تومان توتون ساخته شده و نشده از ممالک خارجه وارد ایران میشود یعنی در مملکتی که هنوز هیچ مالیاتی بر دخانیات آن برقرار نشده است و بمباره اخیری این شعبه تجارت داخلی تمام وسائل رقابت را با مال التجاره خارجی دارد با وجود این می بینیم قریب دو بیست و پنجاه یا دو بیست و شصت هزار تومان توتون وارد ایران می شود البته اگر ما قبل از اینکه مالیات دخانیات را برقرار کنیم موفق میشدیم و یک سدی در سرحدات خودمان برای جلوگیری کردن از ورود این مال التجاره میکشیدیم آنوقت بنده هم موافقت میکردم که بهمان تناسب زیاد کردن حق کم رگی بر مالیات داخلی هم بیفزائیم بجهت اینکه شرایط رقابت مال التجاره توتون و تنباکوی داخلی در یک حدود محفوظ مینماید باقی بود ولی متأسفانه می بینیم ما این موفقیت را امروز نداریم از هر یک من تنباکو یا توتون ساخته نشده که وارد ایران میشود فقط حق داریم دوسه قران بعنوان حق کم رگ اخذ کنیم و از هر یک من ساخته شده آن یک تومان بگیریم البته تصدیق خواهند فرمود دو سه قران و یک تومان برای یک همچو مال التجاره که مثقال مثقال مصرف میشود خیلی قلیل و غیر قابل اعتبار است پس از مد نظر حق کم رگ هم که ما نظر کنیم نمیتوانیم خود ما را امیدوار کنیم که بر قرار کردن مالیات دخانیات اسباب ترویج توتون و تنباکوی خارجی نخواهد شد بنظر بنده همان تناسب که مالیات برقرار میکنیم بهمان تناسب هم تجارت خارجی در ایران زیاد خواهد شد اگر حالیه دو بیست و پنجاه هزار تومان توتون وارد ایران میشود آنوقت بنده هیچ بعید نمیدانم که دو کروار و سه کروار وارد شود یعنی در تمام حوزه هائیکه این مالیات را میدهند تنباکو و توتون خارجه خواهد آمد و آن مالیاتی را که از برای توتون و تنباکو باید بدهند حق کرایه آن خواهند داد پس باید در حسابی که راجع بامیادات این مالیات میکنیم این ملاحظه را هم بکنیم که اصلاً مصرف داخلی توتون و تنباکو کم خواهد شد و جای توتون و تنباکوی داخلی را توتون و تنباکوی خارجی خواهند گرفت و این مطلب اسباب این میشود که یک عایدی که میتواند رفع احتیاجات دولت را بکند نخواهیم داشت پس بجهت معروضه بنده اصلاً این قانون دخانیات را خوب نمیدانم همانطوریکه عرض کردم عایدی خوبی نخواهد داشت و اسباب ترویج توتون و تنباکوی خارجی خواهد شد و بهتر میدانم که هیئت دولت یک منافع

دیگری برای از دیار عایدات بسمجلس پیشنهاد میکند علی الخصوص که یک همچو پیشنهادهایی از قبیل فروش خالصجات و تفاوت مالیات خالصجات کرده اند که بعقیده بنده هم عایدی آن زیاد خواهد شد و هم محلش بهتر از آن محل است .  
رئیس - سابقاً عرض کردم که کمیسیون برای هر قانونی باید یک مجری معین کند چون آقای سردار معظم که خبر کمیسیون قوانین مالیه هستند خودشان با این قانون مخالفت دارند کمیسیون وقتی که دید مخیر با این قانون موافق نیست خوب بود یک مخیر دیگری معین مینمود که از این لایحه دفاع کند چون حالا کسی نیست دفاع کند اگر آقایان مخالف نباشند رئیس کمیسیون دفاع کند .  
حاج عز الممالک - متأسفانه آقای سردار معظم مخیر کمیسیون در این قانون مخالف بودند ایراداتی هم فرمودند که البته بنظر ایشان صحیح بوده است و بنده آن اندازه که ممکن باشد جواب عرض میکنم در مذاکرات اولیه خودشان فرمودند این مالیات یک تحمیلی است که بر مردم میشود این مسئله معق است که در وضع مالیات البته یک تحمیلی بر مردم میشود چنانچه ما چند روز قبل در اینجا یک مالیاتی را رأی دادیم احساسات مردم هم نسبت باز دیار عایدات مملکتی خوب است که مضایقه نخواهد کرد که ما برای اصلاحات یک تحمیلی بر آنها بکنیم یعنی بر عایدات خودمان ببندازیم و اینکه فرمودند باید از مضرات جلوگیری کرد یعنی قانونی وضع نکرد که مضراتی بر آن مترتب شود بعقیده بنده بر وضع مالیات و دخانیات هیچ مضراتی مترتب نمیشود یعنی سهل تر و ساده تر از قانونی است که چند روز قبل اینجا رأی دادیم بجهت اینکه دخانیات یکی از ضروریات اولیه زندگانی نیست و چیزی نیست که اگر تعدیل مالیاتی بر آن بشود صدمه به کسی وارد شود مالیات دخانیات یکی از بهترین مالیاتها است که در همه جا معمول است البته خود آقا هم قبول خواهند فرمود که بر مالیات دخانیات هیچ ضرری مترتب نمیشود منتهی در جزئیات یا در مواد این لایحه ممکن است تصور یک اشکالاتی بشود که آنرا هم یک اندازه بنده توضیح میکنم و یک اندازه هم ممکن است در عمل رفع شود ( فرمودند عدالت ) بنده نمیدانم در این لایحه چه عدم عدالتی منظور شده است در این لایحه نوشته شده است آن اشخاصی که دخانیات استعمال میکنند یک مالیاتی بدولت بدهند و در عوض توتون و تنباکو را بیک مبلغی میخرند صدی سی اضافه بخزند هیچ تحمیلی بر آنها نخواهد شد اما قدمت عده که حقیقه ممکن است محل ایراد کلی واقع شود عایدات است باید فهمید از وضع این مالیات عایدی بر آن مترتب نمیشود تا از وضع آن صرف نظر کنیم باید گفت که در وضع هر مالیاتی نباید مترتب بود که عایدات خیلی کلی داشته باشد البته مجلس در وضع قوانین باید عایدات آنرا نسبت بخود آن قانون ملاحظه کند و اگر فرض کنیم یک مخارجی از پیش بینی نکرده ایم و بگوئیم مخارج مالیات دخانیات بیشتر از مخارج مالیات مستغلات میشود اینطور نیست و بنظر بنده خیلی کمتر است و ممکن است همان اداره تجدیدیکه امروز مالیات تریاک را می گیره

پوسیده همان اشخاص منتهی با افزودن یک عده کمی مالیات دخانیات را هم وصول کرد اگر چه جزئیات این مطلب در این قانون نوشته نشده است ولی برای اینکه تصور نشود خیلی مخارج خواهد داشت نظریات کمیسیون را بنده باید عرض کنم و آن نظریات این است که کمیسیون در نظر نداشته است مالیات دخانیات را در سر محصول مردم ( دکلازا سیون ) بدهند و حاصل زراعت خود را بگویند و مأمورین بروند مالیات آن را در سر محصول وصول کنند چرا این طور نوشته نشده برای اینکه اگر فرضاً یک جایی شکل دیگری اقتضا کرد وزیر مالیه اختیار داشته باشد و می تواند عمل کند و ممکن است مثل تریاک انبارهایی در شهرها معین کنند و قرار بگذارند تنباکو را در آن انبار ها بریزند و در موقع فروش ترتیبی مثل تریاک باندول و ( پلمب ) بکنند آنوقت تاجر مجاز باشد آنرا ببرد متفرقه بفروشد در این صورت یک چیز مشکلی نخواهد بود و هیچ اشکالی نخواهد داشت که آقای سردار معظم یک مخارج عده برای آن تصور فرموده اند اما اینکه فرمودند بعد از آنکه ما توتون ساخته را موضوع کنیم یک مقداری از آن مالیات و عایدی که دولت پیش بینی کرده است کمتر میشود صحیح است ولی عایداتی که برای توتون ساخته تصور کرده بودند چندان مهم نبود دولت صد و پنجاه هزار تومان برای مالیات توتون ساخته شده پیش بینی کرده بود ما تصور کردیم این صدی سی که بر توتون ساخته یعنی بر برگ مالیات وضع میکنیم این تفاوت سر کشی می شود و جبران خواهد کرد و اگر میخواستیم در دست دوم هم یعنی در موقعی که ساخته نشده یک مالیاتی بگیریم عایدات آن صد و پنجاه هزار تومان برای مخارج تقش قابل نبود که یک مالیات هم بر توتون ساخته تحمیل شود که پس در همان دست اول در وقتی که برگ است و ساخته نشده است کمیسیون تصور کرد یک مالیات صدی سی اخذ شود بهتر است و بنده تصور میکنم این یک حد متوسطی است که دولت عایدات را تصور کرده و هشتصد هزار تومان کارل نوشته شده بود حتمانی شود گفت این مبلغ عاید دولت خواهد شد یا کمتر خواهد بود یا زیادتر برای اینکه ما هنوز تجربه نکرده ایم تا بدانیم چقدر میشود پس یک مالیاتی که ضرر نداشته باشد و نسبت با احتیاجات اولیه مردم هم صدمه وارد نیآورده بنظر بنده ( اگر چه نمیدانم اکثریت مجلس چه نظری خواهد داشت ) آنقدر ها فوق العاده نخواهد بود و بر مردم تحمیلی نخواهد شد و مجلس هم در این موقع احتیاج نباید از دادن رأی در این قانون مضایقه کند اما نسبت بآن ( کنکوراس ) و ترتیبی که از ورود توتون خارجه فرمودند البته آنهم یک مسئله اساسی است و در کمیسیون هم مطرح مذاکره شد اولاً باید دانست که یک قسمت از این مالیات راجع به تنباکو است که از خارجه وارد نمیشود و مال خود داخله است فقط یک قدری توتون در بعضی از نقاط حدودی از خارجه وارد میشود آنهم نسبت بقیمت توتون خارجه و نسبت بقیمتی که توتون داخله دارد آنچه تصور شد با افزودن صدی سی باز آنقدرها فرق نخواهد کرد و شاید تازه قیمت توتونی که از خارجه داخل مملکت میشود باقیمت توتونی که

در داخله مملکت است تعادل کند و آنقدر ها فرق نمیکند که صرف بکنند توتون خارجه را بداخله مملکت ما میآورند و در خانه هم عرض میکنم که آقای رزیر مالیه در کمیسیون تشریف داشتند و با نظریات ایشان این لایحه بسمجلس شورای ملی تقدیم شده است .  
وزیر مالیه - ایراداتی که در این قانون میشود اگر بر اساس این قانون باشد بنده عرض میکنم باید اقرار کرد که اساس قانون دخانیات قابل تنقید نیست زیرا این قانون را تقریباً در همه جای دنیا خوب فرض کرده اند و در غالب جاها معمول است و علتش هم اینست که این مالیات به مواد اولیه حیاتیه تحمیل نمیشود بیک چیزی که جزء اشپائی است که محتاج باو نیستند تحمیل میشود اما اگر در این قانون و مواردیکه در اینجا نوشته شده است تنقیداتی نمیشود آنرا خود بنده اقرار میکنم ولی عرض میکنم که در این موقع غیر از این نمیتوانستیم بنویسیم و چون غیر از این نمیتوانستیم بنویسیم باز نمیشود این را دلیل فرض کرد که نباید این قانون را وضع کرد بعقیده بنده و بعقیده اعضا کمیسیون اینطور رسیده که باید این قانون را همیطور بنحو اجمال وضع کرد و از مجلس گذراند و بعد در موقع عمل و تجربه ضامنی که از برای قسمت اجراء یا ترتیبات دیگر لازم میشود بسمجلس پیشنهاد خواهد کرد و البته در این موقع که تازه شروع شده است ما نباید متوقع باشیم که خیلی مفصل باشد این قانون تا بعد از مملکت ما تجربه نشده است و البته چونکه هیچ تجربه نشده است در اول شروعش ناقص خواهد بود و این سبب نیست که از آن صرف نظر کنیم پس عقیده بنده این است که این قانون به همین طور بگذرد و آن وقت - ترتیباتش و نواقص و معایبش کم کم در موقع عمل اصلاح شود و بسمجلس پیشنهاد شود .  
مختصر السلطان - لایحه که از طرف دولت پیشنهاد شده بود در آن لایحه نظریات خودشان را معین کرده بوده و از تمام ولایات و ایالات تحقیق تنباکو و توتون کارپرا نموده بودند که تقریباً یک ملیون و چیزی من تبریر میشود و تنباکوی فارس را منی چهار قران در محل قیمت گذاشته بودند بهمان قیمت که در همان قریه فروش میرفت یعنی صدی صد مالیات بر او بسته بودند مال اصفهان و کاشان وغیره را که در خود محل و در قریه منی دو قران فروش میروند دو قران مالیات معین کرده بودند و معادل ۱۵۰ یا ۲۰۰ هزار تومان هم در توتون ساخته مالیات بسته بودند آنوقت روی هم هشتصد هزار تومان بر آورد منافع تنباکوی ایران و توتون و سیگار را معین کرده بودند که بمباره آخری ششصد هزار تومان بعد از مطالبات خزانه داری و پیشکارها و امنای مالیه که راپورت داده بودند بعد از خرج ششصد هزار تومان باید گرفته شود کمیسیون پس از دقتهای زیاد و نظریات فوق العاده نگاه کرد که اگر امروز که ( در سال معادل یکصد و پنجاه یا دو بیست هزار تومان ) توتون از خارجه داخل مملکت ما میشود ( ما بخواهیم همان مالیات را عیناً صدی صد بگذاریم باید در سالی چند کروار تومان پول ما بخارج برود در مقابل توتون بایران بیاید و آنوقت تنباکو و توتون کاری از میان

برود چون همیشه اشخاص هواخواه ارزانی هستند هر چه ارزان است آنرا میخرند آنوقت ممکن نیست بیایند یک چیز را که منی پنج قران است نخرند و یکمن سه قران را نگیرند نظیر اینها هم داریم در مجلس گذشته که بنمک مالیات بستیم همین مطالبات را نکردیم و نمک از خارجه وارد مملکت ما میشد تا اینکه بشهر تهران هم رسد - این بود که مجلس پس از آنکه از کم رگ تحقیق کرد و واردات و صادرات را نسبت بسنوات سابق معین کرد دید در سال چندین صد هزار تومان پول میروند و در مقابل عایدی دولت دو بیست یا سیصد هزار تومان میشود و یک خرج گزافی هم که صورتش را نمیدانم و آقای وزیر مالیه مسبوق هستند از آن موضوع میشود و از برای دولت یک چیز خیلی کمی باقی میماند لهذا مجلس پیشنهاد کرد و خوب در نظر هست که این را حزب محترم دموکرات ملتفت شدند و تقاضا کردند که مالیات نمک منسوخ شود هیئت دولت هم همین قسم قبول کرد و گذشت امروز ما می بینیم که آن صدی صد را برداشته ایم و بوجوب این راپورت کمیسیون صدی سی مالیات بر تنباکو و توتون گذاشته ایم و بجای آن ترتیبی که از طرف هیئت دولت پیشنهاد شده بود و ششصد هزار تومان بود دو بیست هزار تومان عایدی فرض میکنیم باید در مقابل این دو بیست هزار تومان یک قدری دقت کنیم و ببینیم مخارج این اداره برای ما چقدر می شود و در مقابل سالی دو بیست هزار تومان چقدر توتون وارد مملکت ما میشود چون هنوز مذاکرات رسمی را با جا های لازم نکرده ایم که این کار را برای دولت ( مونوپول ) و انحصار بدهند که نسبت بآن توتون و تنباکو منی هم که وارد ایران میشود مجری شود که برای دولت نفعی داشته باشد نمیدانیم دولت تصمیمی از برای این کار گرفته است یا نه ؟ اگر نکرده است می بینیم در مقابل دو بیست هزار تومان پول که عاید میشود چندین کروار خارج میشود و بعد از این هم دیگر توتون در ایران نمی کارند بلکه یک قسمت فرمایش آقای حاج عز الممالک صحیح است که تنباکو از خارجه نباید بنده هم تصدیق میکنم ولی توتون سیگار و سیگارهای پیچیده و سیگارهای برگی وغیره که از جنس همان تنباکو است بایران وارد میشود پس از اینکه این مالیات گذاشته شد مردم البته آن تنباکو را تغییر میدهند و سیگار میکشند که صرفه از برای آنها داشته باشد اگر بخواهید دلایل مفصل تر عرض کنم وقت مجلس را تلف می کنم تماماً را مثل میزان به نمک که نمایندگان محترم فکر بکنند و ببینند چه عیبها وجه ضرر ها در سال از برای دولت و ملت داشت و چقدر پول خارج میشد و در مقابل نمک میامد در صورتیکه در این مملکت معین نمک زیاد است و باین جهت مجلس مجبور شد آن مالیات را بردارد امروز هم این مالیات عیناً همانطور است هم تنباکو کاری ما از میان خواهد رفت و هم اینکه در سال چندین صد هزار تومان پول طلائی ما از مملکت خارج خواهد شد پس بهتر این است که دولت یک مطالبات صحیحی در این کار بکند و یک قرار وقاعده بدهد پس از آن بسمجلس پیشنهاد و مذاکره شود .  
حاج عز الممالک - اولاً خدمت آقای

منتصر السلطان عرض میکنم که دولت مطالعات خودش را کرده است و این لایحه در کابینه آقای مشیرالدوله پیشنهاد شد وزیر مالیه را هم نمیتوان گفت بی مطالعه در يك موردی رای میدهد و تعجب میکنم که آقا خودشان مخالف فرمایش خودشان فرمودند راجع به لایحه دولت تنقید کردند که صدی صد مالیات بسته شده بود و برای روابط خارجی اسباب اشکال میشد و بعد تنقید کردند که ما چرا صدی سی بسته ایم این بنظر بنده موافق نمایم بجهت اینکه توتون نوجه را گفته بودند منی چهار قران بدهند در حالی که يك من چهار تومان قیمتش است و این صدی صد نیست ده يك است به تنبای کوی فارسی گفته بودند سه قران مالیات بسته شود و مال فلان جارو یکمن دو قران و این هم میکزرد و مناسب نبود و بهین مناسبت که معلوم نبود در محل چه قسمت دارد و نوع توتون را چطور میتوان از هم تفکیک کرد و اشکالاتی ممکن بود مابین مأمورین مالیه و صاحب توتون پیدا شود بهین دلائل با موافقت نظر وزیر مالیه کمیسیون آنرا تقییر داده و صدی سی نوشت که هر توتونی هر چه قیمت دارد صدی سی بدولت بدهد و بسا این ترتیب دیگر اسباب اشکال مابین مأمورین و مالک نخواهد شد که او بگوید بیست تری است و باید چهار قران بدهی و مالک بگوید بیست تری است و باید منی سه قران بدهم دیگر باین ترتیب هیچ اشکالی مابین مأمورین مالیه و صاحبان توتون پیدا نخواهد شد و آن مالیاتی هم که معین شده بود صدی صد نبود و اگر هم صدی صد بود کمیسیون آنرا تصویب نکرد و صدی سی پیشنهاد کرده است و مطابق اطلاعیکه یکی از آقایان بمن داده است توتون داخله منی چهار تومان بفروش میرود و اگر صدی پنجاه هم اضافه شودش توتون میشود در صورتیکه توتون خارجه منی ده تومان و بانزده تومان کمتر بفروش میرسد پس هیچوقت توتون خارجه با توتون داخله رقابت نخواهد کرد حالا اگر بعضی ها اصلا توتون خارجه استعمال میکنند آن بر حسب مذاق است ارزان تر باشد یا گران تر برای آنها تفاوت نمیکند همیشه آنرا استعمال میکنند این يك مسئله تجارتي خواهد بود

**حاج شیخ اسدالله** - اولاً عرض میکنم راجع بالیات ملک آقای منتصر السلطان گوش بدهند پیشنهادش از طرف وزیر مالیه آن زمان شد که آقای مختارالدوله بودند بنده خود اینجا بودم و خود آقا هم تشریف داشتند و نسخ آنرا اتفاق مجلس کرد نه حزب محترم دو موکرات بنده تصدیق دارم که ایشان هم رای دادند ولیکن در آن زمان آقایان در امنیت بودند و منتصر بایشان نبود بلکه اتفاق مجلس آنرا نسخ کرد پیشنهاد آنها از طرف آقای مختارالدوله که وزیر آن زمان بود شد و حالا داخل میشوم در اصل مطلب و عرض میکنم در اصل مالیات دخانیات بنده مخالف نیستم زیرا بالمال باید یا انحصار داده شود یا يك مالیاتیکه از صدی سی هم متجاوز باشد بردخانیات بسته شود زیرا اعمان قسمی که گفته شد دخانیات يك چیزی است که از فضولات زندگانی است و بعلاوه يك نوع ضرری هم دارد که در يك مرتبه یا این تر از آن تریاک میتوان آنرا تصور کرد پس هر چه مالیات از برای او وضع شود و مردم کمتر موفق شوند آنرا استعمال نمایند بهتر است و هیچ محظوری ندارد نه عقلا نه

عرفاً نه شرها اما در باب اینکه از این مالیات مبلغ زیادی باید دولت نمیشود باین هم نظر نداریم برای اینکه کم باشد یا زیاد این مالیات يك مالیاتی است که در تمام دنیا معمول و در ایران هم بالاخره باید معمول و مجری شود اهم از اینکه عایدی او بینجاه هزار تومان برسد هر چه باشد نسبت بخودش است نمیشود گفت را عایدی آن کم است کم باشد تمام عایدی مانسبت بدول دیگر خیلی کم است باین دلائل نمیشود قطع نظر از هوائد دولت کرد نسبت باین هم عقیده ندارم که خرج او در مورد تشکیلات و اداره کردن زیاد است آنها هم در دست اداره کنندگان ممکن است خوب اداره کنند با يك خرج خیلی کمی و ممکن است مثل این دو سه ساله اداره کنند که دخل مملکت از برای خرج اداره اش هم کافی نباشد هر دو قسم ممکن است آن با مدیری است که اداره میکند بلکه بالاخره راجع بودجه خواهد شد اگر انشاءالله بدست نمایندگان برسد بنده دو نظر دارم يك نظر راجع بهمان مطلبی است که اینجا مذاکره شد که توتون از خارجه وارد میشود و اگر هر آینه يك مالیاتی بر دخانیات وضع کنیم بالاخره تجارت توتون خارجه زیاد میشود و يك لطمه بر زراعت توتون ایران وارد میشود این را بنده هر چه گوش دادم آقای مخبر جوابی ندادند زیرا امروز باینکه هنوز يك مالیاتی بر دخانیات تحمیل نشده است باز سالی چندین هزار تومان توتون یا تنباکوی ساخته شده وارد این مملکت میشود ولو اینکه قیمت آن زیاد تر از قیمت توتون داخله است اما زیادی قیمت آن بواسطه برتری آن است بر توتون داخله پس در صورتیکه يك مالیاتی وضع شد و يك مقداری بر قیمت توتون و تنباکوی داخله افزوده شد آنوقت بالطبع مردم تمایل و رغبت بفرد اکل توتو پیدا میکنند و آن را بیشتر طلب میکنند و تجارت آنها بیشتر میشود آنوقت تجارت آن لطمه بزراعت مملکت وارد خواهد کرد اگر کمیسیون با دولت يك پیش بینی از برای این لطمه که ممکن است بزراعت مملکت وارد آید کرده اند بفراهمند تا بنده هم از این حیث راحت باشم و عمده نظر بنده در هین مسئله تجارت است و یکی دیگر راجع باصل قانون است و در این قانون چیزیکه نوشته شده است يك ماده است که راجع بوضع مالیات دخانیات است که مینویسد از تنباکوی توتون ساخته نشده صدی سی دریافت میشود و این خیلی مجمل و ناقص است و بالاخره اسباب زحمت دولت و اسباب يك اختلافی میان رعایا و تجار و مردم باینجهت دولت خواهد شد زیرا که هیچ شرحی در این قانون نمیدهد که این مالیات از کی گرفته میشود هیچ تصریحی نکرده است فقط مینویسد صدی سی از تنباکوی و توتون ساخته نشده گرفته خواهد شد اگر از رعیت گرفته شود که ظلم است بواسطه اینکه رعایا مالیات خودشان را میدهند اگر از تجار باید گرفته شود اینجا تصریح نمیکند و طریقه وصول آنرا هم شرح نمیدهد و یکی از ترتیب جریان عملیاتش این قانون ساکت است چیزی که مینویسد این است که مینویسد صدی سی دریافت میشود چون این قانون ناقص نوشته شده و بالاخره مجلس محتاج میشود از برای رفع اختلافات يك شرحی بر این قانون بنویسد آن شرح را حالا بنویسد که در موقع عمل دولت دچار اشکالات نشود

و گمان میکنم آنوقت بهتر و زودتر در موقع جریان خواهد افتاد و از برای دولت هم سهل تر میشود

**حاج عز الممالک** - از آقای حاج شیخ اسدالله باید تشکر کرد که در اساس موافق بودند و بعضی نظریات داشتند که بنده عرض میکنم نظر عمده مجلس بودن قانون است همینطوریکه آقای وزیر مالیه فرمودند کمیسیون هم معتقد است که این قانون قانون کاملی نیست یعنی تمام جزئیات آن شرح داده نشده است ولی باید دانست که غیر از این ممکن نبود امروز پیشنهاد مجلس شود فعلا چهار یا پنج ماه است که این لایحه در کمیسیون قوانین مالیه است از وزرای مالیه سابق و از خارجه داری توضیحات لازم خواسته شد و توضیحاتی هم از لویات خواستند و به کمیسیون فرستادند و طوری مسئله پیچیده است که بهمان مناسباتی که عرض کردم ممکن است اختلافاتی مابین مأمورین مالیه و صاحبان تنباکوی پیدا شود که کمیسیون فعلی صلاح دانست این قانون را بطور کلی بنویسد بجهت اینکه اگر جزئیات را مینوشتم وزارت مالیه مجبور بود که تمام آن جزئیات را ملاحظه و مراعات کند و ممکن بود در عمل خود آن جزئیات یعنی آن قوانینی که مجلس وضع کرده است باعث اشکال در بر شرفت این کار بشود باین مناسبت اساس مسئله نوشته شد که تا يك درجه اسباب اشکال کلی فراهم نیاید چون اگر ما مطابق پیشنهاد سابق رای میدادیم که فلان توتون منی چند بدهد و توتون دیگر منی چند تفکیک آنها مشکل بود ولی حالا که نوشته ایم صدی سی اساساً سهل میشود مثل گمرک که فلان بیسارچه که وارد میشود میگوید قیمت اینقدر است اگر اختلافی مابین مأمور دولت و صاحب مال پیدا شود که خود او مکلف خواهد بود که بگوید این را بهین قیمت من قبول میکنم این است که اغلب رفع اختلافات مابین مأمورین دولت و صاحب مال میشود اما نسبت باینکه این مالیات و وجه نظر دریافت شود نظر ممکن این بود و گمان میکنم دولت هم با این نظر موافقت داشته باشد که این مالیات در دست دوم گرفته بشود که در سر محصول اسباب صدمه رعیت نباشد هیچوقت نمیروند ببینند این محصول چقدر است و همانجا مالیاتش را بگیرند بلکه نظر باین خواهند داشت که این محصول نباید يك شهری یا قصبه عمده و درجائی که وزارت مالیه معین خواهد کرد و در آنجا انبار میشود آنوقت در موقع فروش قیمت آن معین خواهد شد و يك ترتیبی مالیات آن دریافت خواهد شد که مثلا کیسه چند منی باشد و وزنش چند باشد حجمش چه اندازه باشد تمام اینها در نظامنامه که باید برای این کار نوشته شود معین خواهد شد و باید نظامنامه هم از روی تجربه نوشته شود معلوم است در موقعی که پول بدست صاحب مال بیاید وزارت مالیه مالیات خود را خواهد گرفت این نظری بود که کمیسیون داشت هیت دولت هم یقیناً این نظر را تعقیب خواهد کرد اگر ما میخواستیم تمام این جزئیات را بنویسیم چون احاطه کامل نداشتیم ممکن نبود قرار صحتی داده شود پس ( تا کس ) مالیات را باید مجلس بطور کلی معین بکند و جزئیات آنرا در ضمن عمل یا تجربه معین شود و اگر مواد قانونی هم لازم شد آنوقت بمجلس شورای ملی پیشنهاد خواهد شد

**رئیس** - آقایان مذاکرات را کافی میدانند؟ (جمعی گفتند کافی است) رای میکنیم که داخل در شور مواد شویم یاخیر آقایانیکه تصویب میکنند داخل در مواد شویم قیام نمایند (عده کثیری قیام نمودند)

(ماده اول بمضمون ذیل قرائت)

ماده اول - بر اقسام توتون و تنباکوی ساخته نشده که در خاک ایران بعمل آمده باشد مالیات دخانیات برقرار میشود

**رئیس** - در ماده اول مخالفی نیست

**حاج شیخ محمد گروسی** - بنده در اصل این قانون مخالف بودم فرصت بمن نرسید که عرایض خود را بنمایم آقای وزیر مالیه در ضمن مذاکراتشان فرمودند اساس این قانون قابل تنقید نیست اتفاقاً بنده با اساس این قانون مخالفم بجهت اینکه چندی نگذشته و از نظر مأمورین مالیه و از ذهن مایرون نرفته است که اساس مالیات را از روی عایدی قرار دهیم

**رئیس** - در کلیات داخل نشوید کلیات رای گرفته شد مذاکره در ماده اول است

**حاج شیخ محمد حسن** - بنده هم در این ماده اول عرض میکنم مقصود اینست که در همین ماده که مالیات را ذکر میکند ما نمیدانیم از روی چه قاعده است از که این مالیات را اخذ میکنند اما فی الحقیقه این مالیات از محصولات است باین معنی که بر عایدات رعیتی این مالیات وضع میشود و از زراع گرفته میشود اگر این مقصود است تصریح بفراهمند اگر چه چنانچه بعضی از قرائن که در بعضی مواد ملاحظه میکنیم شاید این مقصودشان نباشد اگر نظر باین است که از جهت آن داد و ستدیکه نسبت باین جنس میشود و در مقام معامله بر میآید و گاه تجارت و کسب این مالیات بر قرار شده است (چون از قرائن این مواد بنده همچو فهمیده ام که نظرشان بر این باشد) اگر با این نظر دوم است که از جهت تجارت و کسب این تنباکوی و توتون مبیایست وضع مالیات بشود عرض میکنم راست است که در باج کفایت حقوق شرعیه دارد و بخود کسب و شغل میشود عنوان مالیات را بر قرارداد این فقره را بنده منکر نیستم الا اینکه تخصص يك صنف دادن درست نیست و اساس عدالت بایستی برای تمام افراد صنف در تمام کارها مساوی باشد و باین صنف توتون فروش يك مالیاتی تحمیل کردن و سایر اصناف را کنار گذاشتن این خود ظلم و جور است کدام يك از این دو شق را اختیار کرده اند؟ توضیح بفراهمند تا بعد اگر عرضی داشته باشم خواهم کرد دیگر اینکه يك مذاکره فرمودند که چون این فصول عیش است چه ضرر دارد بر فصول عیش مالیات تحمیل شود اگر از این نقطه نظر است فصول عیش منحصر باین نیست فصول عیش ما خیلی داریم باز هم تبعیض در حکم و در قانون خودش ظلم است نه عدالت

**حاج عز الممالک** - اشتباهی که آقای حاج شیخ محمد حسن فرموده اند این است که این مالیات را مالیات صنفی تصور کرده اند این مالیات صنفی نیست این مالیاتی است که بر خود جنس تنباکوی و توتون تلقی می گردند منتهی بنده توضیح دادم که در سر محصول این مالیات گرفته نمیشود و در موقع فروش گرفته میشود و این برای تسهیل حال رعیت و کسانی است که زراعت تنباکوی را می کنند و الا مالیات صنفی اگر بنا شود

وضع شود بکطوری است که موهبت پیدا خواهد کرد و منتصر بصنف تنباکوی فروش و توتون فروش نخواهد بود

**حاج شیخ اسدالله** - این ماده مینویسد (بر اقسام توتون و تنباکوی ساخته نشده که در خاک ایران بعمل آمده باشد مالیات دخانیات برقرار میشود) این عبارت هیچ معین نمی کند که این مالیات که گرفته میشود در حین فروش باید باشد از زراع باید باشد از تاجر باید باشد یا اینکه حکم باندرل تریاک را دارد و يك تحمیلی است که بعلاوه بر آن قیمت معمولی خودش بر اضافه میشود بنده تصور می کنم بالاخره این اسباب زحمت میشود باین معنی که مأمورین مالیه در موقعیکه تنباکوی و توتون بعمل می آید میروند آنجا بر عیت میگویند باید این محصول تقویم شود و از این بیمد باید مالیات بدهی حالا اگر آقای مخبر تصریح میکنند و میفرمایند در موقع فروش این وجه گرفته میشود آنها هم از که گرفته میشود باز معلوم نیست از رعیت گرفته می شود یا خیر؟

رعیت يك میزان مالیاتی دارد که عشر است و قتیکه میزی میکند از زراع مالیات زراعت را در یافت میکند دیگر این چه تحمیلی است که بر عیت بشود اگر این تحمیل بر خریدار میشود باید يك قسمی آنرا معین کنند که اسباب زحمت رعیت را فراهم نکنند باین معنی که از آن قیمت که تعیین شده و رعیت همیشه باید بفروش برساند از رعیت کسر شود و تحمیل بر رعیت نشود اگر این کار را بکنند بنده عرض میکنم بکلی امر زراعت تنباکوی و توتون مغفل رعیت دست از زراعتش بر میدارد بجهت اینکه يك عشر میدهد صدی سی میدهد يك مغارجی هم که دارد آنوقت دیگر هیچ عاید رعیت نمیشود پس باید در این قانون يك قیمتی نوشته شود که آن قیمت معمولی خودش بر عیت برسد و حکم باندرل را داشته باشد که اضافه بر آن قیمت تنباکوی بشود و از قیمت عادلانه که در هر محلی میفرشند صدی سی را بپردازند الا اگر این ماده بهین قسم بماند باز هم عرض میکنم تحمیل بر رعیت میشود مگر اینکه در اینجا يك توضیحی و شرحی بدهند

**مدحت السلطنه** - چنانکه خاطر نمایندگان محترم مسبقاً است مدتی است این لایحه در کمیسیون مانده است و بهین علت که کمیسیون میخواست تمام اطراف کار را ملاحظه کند که این مالیات تحمیل بر رعیت نشود مدتی در همین موضوع مذاکره بود که در دست اول بگیرند در دست دوم بگیرند در وقت زراعت بگیرند بالاخره رای کمیسیون بر این شد که در دست دوم بگیرند یعنی در موقعی که رعیت جنس خودش را جمع میکنند و به تاجر میفرشند آن وقت مالیات گرفته شود و بطوریکه نمایندگان محترم مستحضرنه البته در مزرعه که تنباکوی زراعت میشود در خود مزرعه بفروش نمیرسد و در بعضی نقاط مرکزی آن ناحیه جمع میشود و بفروش میرسد و اداره مالیه هم لابد يك ترتیبی خواهد داد و اداراتی تشکیل خواهد داد که آنجا مالیات را بدهند و هیچوقت بر رعیت تحمیلی نخواهد شد منتهی اینکه در این ماده ذکر کرده نشده بملت این بود که دولت هیچ نوع تجر به و اطلاعی راجع باین مطلب نداشته است و بوقع عدل و تجربه گذاشته اند که پس از امتحان هر

طور از برای رعیت صلاح باشد همان طور رفتار شود

**حاج شیخ محمد حسن** - آقای مخبر فرمودند بنده اشتباه کرده ام عجب است که برای طرفه از جواب اشتباه کردن را کانه يك قسم شماری فرض کرده اند بنده میفهمم این مالیات را که نوشته اند برای توتون وضع میشود کلام در این جا است که این توتون که مالیات بر آن وضع میشود طرف مالیات کیست اگر از آن کسی است که عایدی توتون را بر میدارد باین باین نقطه نظر مالیات وضع میشود مسلم و مشخص است که زراع طرف است از آن طرف زراع هم مالیات خودش را میدهد مگر اینکه گفته شود آن تربیبات صحیح نیست و باید از روی این قانون مالیات خودش را بدهد و آن قانون که سابق بود بعد از این قانون منسوخ است و اگر گفته شود بر تاجرها آن اشخاصی است که داد و ستد معامله تنباکوی و توتون را میکنند آنوقت این مطلب راجع بصنف نبود یعنی صنف تنباکوی فروش و توتون فروش جهت چیست که يك صنف باید مالیات بدهد دیگری مالیات ندهد در حقیقت این ترتیب یک نوع ظلم فاحش است نه مساوات که اساس مشروطیت خودمان را بر آن قرار داده ایم و همه آنرا ورد زبان خودمان کرده ایم و در مقام عمل و قانون کناری بهیچوجه رعایت نمیکنیم

**حاج عز الممالک** - آقا اشتباه فرموده اند و بعقیده خودشان صحیح فرموده اند اما در اصل مسئله عرض سابق خودم را تکرار میکنم که این مالیات صنفی نیست این مالیاتی است که بر جنس تنباکوی تعلق میگیرد اما اینکه میفرمایند کسی میدهد بنده عرض میکنم همه ماها یعنی مردم و آن کسانی که استعمال تنباکوی و توتون میکنند آن کسیکه میفرد میدهد زراع در موقعیکه زراعت تنباکوی کرد و هیچ پولی بدست او نرسید مالیات بدهد در موقعی که بفروش میرسد یا در کاروانسرا یا در شهر یا در قصبه یا در سرزراعت هر کجا بفروش رسد دولت از او مالیات میگیرد حالا تحمیل بکسی میشود؟ بآنها اینکه تنباکوی استعمال میکند تحمیل خواهد شد

**حاج شیخ محمد حسن** - در مالیات مستغلات هم همینطور بود ولی يك طرفی را معین کرده بود که آن اشخاصی که خانهای خودشان را با جاره میدهند باید مالیات بدهند اگر چه موج آن مالیات را روی اجاره خودش میکنند و بالاخره از آن مستاجر میگیرد همینطور تاجر هم بروی مال التجاره میکشد و بخریدار میفرشند و بالاخره بر آن اشخاصی که آن اجناس را میخرند تحمیل میشود لیکن در اینجا باید طرف را ملاحظه کنیم که کیست همه مردم را که میروند يك شامی یا پنج شامی توتون بخورند که نمیشود طرف قرار بدهیم و بگوئیم آن کسی که میبرد پنج شامی تنباکوی بخورد یک شامی هم باسم مالیات بدولت بدهد همچو چیزی را چطور میتوان مالیات گفت این چه قانونی است

**آقا شیخ ابراهیم زنجانی** - اگر درست دقت شود نه بزراع تحمیل میشود و نه بر تاجر بجهت اینکه اگر از زراع بگیرند بآن قیمتی که میفرشند آن مالیات را که از او میگیرند میکشد روی آن جنس و اگر از تاجر بگیرند تاجر میگوید من باید

مالیات بدهم از زارع میگردانم توفت روی آن مالیات می بندند پس در هر صورت نه بزراع تحویل میشود و نه بر آن ناهری که میخورد پس بر که تحویل میشود بر آن کسانی که توتون یا تنباکروا میکشند رحمت اگر چهار قران میفروخت حالا میفروشد هفت قران و میگوید چون باید مالیات بدهم مجبورم یک من هفت قران بفروشم تا جریمه اگر بدهم تحویل برهمه مردم خواهد شد پس قطعاً براراع و تاجر این مالیات تحویل نیست و نخواهد شد و نباید هم بشود .

**مدرس** - بنده عرض میکنم وقتی که این لایحه را آوردند در کمیسیون خوب بود دو نفر زارع و دو نفر تاجر را در کمیسیون میخواستند گو یا نخواستند و گمان میکنم اغلب مذاکراتی که در اینجا میشود بواسطه این است که ما مربوط نیستیم مثل اینکه بنده از توتون و سیگار ربطی ندارم اما از تنباکو که ربط دارم میدانم این گفتگوها که میشود خیلیش وارد نیست بجهت اینکه تنباکو یک زراعتی است که در این فصل میشود یعنی حالا اولش است که برکش راجع کرده است توی خانه اش هم مخفی نمیکند چیزی هم نیست که بتواند ببرد توی خانه اش مخفی میکند حتماً باید در یک جای معینی که کارخانه که میگویند ببر. آنجا بگذارند یعنی در یک محوطه بزرگی بگذارند بواسطه اینکه اگر در یک جای مخفی ببرند بگذارند میبوسد و نمهر میدارد آتوقت که در این کارخانه گذاشت یکماه چهل روز میگذارد و تصفیه میکند چون اول با چوبهای خشن میآوردند بعد تصفیه میکنند و با چوبهای خیلی نازک با استادیکه دارند ضبط می کنند و کبسه میکنند و در شرا می بندند آتوقت خرید و فروش است مقصود از این توضیح که آقای مخبر فرمودند و در اینجا نوشته شده (ساخته شده) مراد ساخته شده است که تصفیه شده باشد و این نسبت به تنباکو است که عرض کردم ولی نسبت به توتون و سیگار نمایانم مراد ساخته نشده آنرا است که آبروانکه بکنند توی کاغذ بکنند اگر مراد از ساخته نشده تنباکو این است که کبسه کردن باشد ایراد هائی که آقایان کردند هیچ وارد نیست نه دخلی بزراع دارد نه مالیات مستقیم است این یک مالیات غیر مستقیم است و آتوقت هم وقت فروش است تاجر یا غیر تاجر می آید میخرد و بزراع هم فشاری وارد نمی آید بله اگر معنی ساخته شده تنباکو این باشد که همان وقت که در راحت را بر میدارند این مالیات را بگیرند این ظلم فاحشی است اولاً فشار بزراع وارد میشود زراعت را بکلی مختل میکند آتوقت اصلش رحمت مشتری ندارد که این را بفروشد باید دوماه بعد از اینکه تصفیه کرد بفروشد و در این عبارت که نوشته شده هیچ تصریحی ندارد و این قانون و این ماده خیلی مجمل است و آنچه بنده عرض کردم نسبت به تنباکو است و از توتون و سیگار و امثال آنرا ابدأ اطلاعی ندارم بعضی اشکالات دیگر هم که راجع به تجارت شد در کلیات اجازه خواستم گو یا آقای رئیس ملتفت نشدند و آن اشکال (که ضرر به تجارت میخورد) مانند آقای مخبر جواب ندادند اگر اجازه بدهند بنده عرض میکنم کاضرر به تجارت نمیخورد بجهت اینکه آن توتونی که از خارج میآید میخرند نه بجهت صرفه اش هست بجهت یک خصوصیتی است که در دورش است

مثل ادویه دخلی مسئله تجارت ندارد این را میتوانستند استعمال کنند آنرا نمیتوانستند استعمال کنند این شبهه هم از ذهن آقایان بیرون بروم که در این زمان منکر وضع مالیات هستیم از جهت این است که بصرف خودش خرج نمیشود ولی امیدواریم که بهمت آقای وزیر مالیه این عیب هم رفع شود ولیکن آقایان نمایندگان که میخواهند عایدات را زیاد بکنند گمان میکنم جائی مناسبتر از اینجا نباشد بنده هر چه فکر میکنم ضرری نمی بینم و بهتر از این دیگر تکثیر عایدات نمیشود .

**رئیس** - ماده دوم قرائت میشود .

(بعضی ذیل قرائت شد)

ماده ۲- مالیات دخانیات مذکور در ماده اول از قرار صدی سی از قیمت دریافت خواهد شد .

**رئیس** - در ماده دوم ایرادی هست ؟

**منتصر السلطان** - در خصوص صدی سی مالیات بنده نظرم هست که مگر در منزل آقای رئیس الوزراه مذاکره شد که صدی یازده باشد مخصوصاً در کابینه آقای مشیر الدوله هم در این خصوص مذاکرات زیاد و تحقیقات زیاد شده که اگر ماضی ۱۵ مالیات بندهم ضرر ندارد زیرا اگر صدی ۱۵ باشد توتون و سیگار خارجه کمتر وارد خواهد شد پس از مذاکرات زیاد که بعضی از نمایندگان محترم هم در آنجا تشریف داشتند و همان صدی یازده را تصدیق کردند و حالا باز می بینم که آن نظر باز ملاحظه نشده است و صدی سی نوشته اند چون هر چه مالیات را زیاد تر به بندهم توتون و سیگار خارجه بیشتر وارد میشود و صرف زیاد تر خواهند کرد حالا از آقا توضیح میخواهم که بفرمایند این صدی سی را که نوشته اند از روی چه نظر و از روی چه تحقیقاتی است که اینطور تصدیق کرده اند آیا توتونی که از خارجه وارد میشود قیمت آن کارخانه را که میخرند و حمل بطهران میکنند و کرایه کمرک داخلی و مخارج او را سنجیده اند به پیشید چقدر تفاوت دارد یا خیر ؟ و اینکه اظهار شد توتون یکمن چهار تومان قیمت دارد توتونی است که بعد از کرایه و مخارج دیگر که حمل بطهران میکنند و حق العمل میدهند آتوقت یکمن چهار تومان قیمت دارد و این صدی سی را در مرحله وقتی کبسه میشود میگیرند پس برای رقابت با تجارت خارجه این مالیات صدی سی را فکر کرده اند و سنجیده اند یا خیر ؟ و از روی چه نظریاتی صدی سی را بر صدی یازده ترجیح داده اند و آیا هر چه علاوه شود آتوتون طرف مقابل صرف میکند یا خیر ؟

**حاج عز الممالک** - اولاً صدی یازده یک مالیاتی بود که کمیسیون تصور کرد اگر بخواهد رأی بدهد حقیقه عایداتش قابل این نیست که یکمهمه قانونی وضع بشود صدی سی فقط بهمین ملاحظه بوده است آقای منتصر السلطان بفرمایند که با اضافه این صدی سی توتون و تنباکوی داخله رقابت با تجارت خارجه میکند یا خیر ؟ بنده عرض میکنم که اولاً یک قسمت از این تنباکو است که هیچ ربطی به تجارت خارجه ندارد و از خارجه وارد نمیشود یک مقدار دیگر هم راجع است به توتون که آنهم یک قدری از مملکت هثمائی وارد میشود و بواسطه آن خرج زیادیکه دارد هم صرف نخواهد کرد که توتون

هثمائی وارد شود فقط میانند نقاط سرحدی که با روسیه هم جوار است و ممکن است این اشکال در آنجا پیش بیاید آنهم تصور شد قیمتی که حاله توتون داخله دارد با قیمتی که توتون روسیه دارد با اضافه صدی سی باز وقتی مقایسه کنیم توتون روسیه صرف نخواهد کرد بلکه علاوه توضیح آقای مدرس هم مسئله را تمام کرد اگر کسی توتون خارجه را استعمال بکند بر حسب سلیقه است گرانی و ارزانی برای او تفاوت نمیکند و همیشه قابل و مذاق او متوجه خواهد بود که آن توتون را استعمال کند در این صورت تصور نمیکند این صدی سی ضرری داشته باشد و اگر کمتر از این میزان باشد اصلاح وضع نکردن این قانون بهتر است و بهین صدی سی که نوشته شده است اصلاح و برای رقابت با تجارت خارجه هم بهمان دلالیکه عرض کردم ضرری ندارد

**رئیس** - دیگر مخالفی نیست ؟ ماده سوم قرائت میشود .

(بعضی ذیل قرائت شد)

ماده سوم - دولت میتواند در صورت اقتضا توتون و تنباکوی ساخته یا نساخته مخصوص حمل بخارجه را هم از مالیات دخانیات معاف بدارد

**آقا شیخ ابراهیم زنجانی** - بنده این ترتیب را نمیتوانم تصور بکنم که دولت یا وزیر مالیه مالیاتی را که میخواهد بگیرد بپیل و اراده خودش بگیرد و با او واگذار شود که هر وقت دلش خواست معاف بدارد و هر وقت نخواست معاف نداد این صحیح نیست باید در قانون تصریح شود

**وزیر مالیه** - این ماده که در اینجا نوشته شده نظر بیک معاهداتی است که دولت با رژی هثمائی و رژی مصر دارد و برای اینکه هر وقت اقتضا نماید مالیات دخانیات از آنها هم گرفته شود اینطور نوشته شده چون اگر آنها موقوف بشود (چنانکه یکی از آنها در شرف موقوف شدن است) آتوقت دولت میتواند یک تا کسی هم برای آنها معین کند باین جهت تصور شد اگر این اختیار برای دولت گذاشته شود مضر نیست حالا بستمه برای نمایندگان است

**رئیس** - دیگر مخالفی نیست ؟ ماده چهارم قرائت میشود

(بعضی ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - هر کس که مقدار توتون و تنباکو بطور قاچاق یا بنحو دیگر از ادای مالیات بگریزانند علاوه بر ضبط و مصادره مقدار مزبور و تادیب جرمیه معادل دوبرابر مبلغ مالیاتی که بان تعلق میگردد محکوم خواهد شد

**مدرس** - بنده گمان میکنم این ماده دخلی بقانون ندارد این ماده باید در نظامنامه که دولت مرتب میکند نوشته شود چون متعلق به نظامنامه اداری است ربطی به قانون ندارد و باید آنجا نوشته شود

**آقا شیخ ابراهیم زنجانی** - مجازات راجع بقانون است و باید مجازات را مجلس معین کند نمیشود در نظامنامه نوشت .

**حاج شیخ اسدالله** - در صورتیکه اصل خود تنباکو را دولت ضبط میکند دیگر دو برابر وجه گرفتن را بندهم زیاد میدانم .

**رئیس** - اگر زیاد میدانید پیشنهاد کنید

بفرستم یکمسیون ماده پنجم قرائت میشود (بعضیون ذیل قرائت شد)

ماده پنجم - برای اجراء مواد مذکور فوق وزیر مالیه قواعد و نظاماتی که مستلزم حسن ادار و سهولت جریان امور مالیات دخانیات و مقرون بصره و صلاح مملکت بداند مقرر نمود بتوسط مامورین مالیه بموقع اجراء خواهد گذاشت .

**رئیس** - در ماده پنجم مخالفی هست ؟ (اظهاری نشد) مخالفی نیست شور اول این قانون تمام شد .

**وزیر مالیه** - چون در ضمن مذاکرات آقای حاج شیخ اسدالله ذکر از بودجه ها شد و اظهار کردند که بودجه باین زودی بمجلس بیاید لازم شد که بنده در باب بودجه ها توضیحی عرض کنم خاطر نمایندگان محترم مسنون است که یک کمیسیونی برای امان نظر در بودجه تمام وزارتخانه ها تشکیل شده بود و آن کمیسیون هم اقداماتی کرده و بعضی بودجه ها را تمام کرده بمجلس شورای ملی تقدیم کرده است و بعضی ها هم از کمیسیون بودجه مجلس گذشته است که یکی از آنها بودجه عدلیه است و بعضی بودجه های دیگر را هم بمجلس فرستاده اند که گویا بودجه پست و تلگراف است و بعضی دیگر هم از کمیسیون بودجه دولتی گذشته و هنوز بمجلس تقدیم نشده است دو فقره از آنها را هم که یکی بودجه وزارت فوائد عامه و دیگری بودجه وزارت خارجه است فعلاً بنده آورده ام و تقدیم میکنم این دو بودجه حاضر شده است و ممکن است بر حسب رأی مجلس مقدس در کمیسیون موضوع شوند اگر چه وزرای خارجه و فوائد عامه هیئت عالی هنوز فرصت نکرده اند نظریات کاملی در این بودجه بکنند ولی بنده تصور میکنم اگر این بودجه ها بکمیسیون بودجه برود و باینند نماینده وزیر مالیه هم بیاید و متفقاً کار این بودجه ها را تمام کنند بهتر است در این بین هم وزارت مالیه و سایر وزارتخانه ها اقدامات خواهند کرد که سایر بودجه ها را بمجلس مقدس بفرستند مهم تر از همه این بودجه ها بودجه وزارت مالیه و داخله است که میخواهم عرض کنم تاکنون در این دو مسئله هیچ اقدامی نشده است و نباید هم گله کنیم زیرا که بودجه وزارت داخله و مالیه هر دو بودجه مشکلی هستند و اگر حالا نوشته شود و یک پیش بینی بشود با معامله قبلی تفاوت خواهد داشت و نباید در صدی چهل یا پنجاه با عمل تفاوت کند بنابراین لازم بوده است در آنها یک دقتی بشود و انشاء الله امیدوارم بهر نزدیکی که ممکن باشد این بودجه ها حاضر و بمجلس مقدس تقدیم شود یک عرض دیگری که داشتم این است که البته نمایندگان محترم مسبق هستند که بملاحظات که همه میدانند از جهت ملاحظات خارجه از قبیل جنس اروپا و ملاحظات داخلی از قبیل بهران های متوالی هیئت دولت فعلاً در یک حالت حسرت مالی هستند و برای رفع این حسرت معلوم است که باید بیک وسائل داخلی متوسل شد و هیئت دولت هم متوسل شده و تدریجاً قوانینی تکلیف آنها معلوم نیست که بساتها چه قسم معامله شود این قانون که نوشته شده است هم برای رفع این محظورات است و هم برای این است که یک منبع

اربابی و دیگری قانون فروش خالصجات دولتی غیر از خالصجاتی که در تهران و اطراف تهران واقع است حاضر شده است و امروز بمجلس تقدیم خواهد شد و لازم است نظر باینکه در این موضوع شده است عرض کنم اولاً در این قانون فقط رعایت رفیع عسرت مالیه مملکت نشده است بلکه رعایت یک اصلاحاتی هم در امور مالیه شده است مثلاً قانون مالیات خالصجات انتالی مالیات اربابی یک چیزی است که خیلی برای وزارت مالیه و دولت معتنا است البته نمایندگان محترم مسبق هستند که تدریجاً در سنوات قبل خالصجات دولتی که در ولایات واقع بوده است و بعضی از خالصجات تهران بیعضی اشخاص بملکیت واگذار شده است ولی مشروط بر اینکه مالیات خالصکی را بدهند و در فرامین تصریح شده است که چقدر نقد و جنس بدولت بپردازند مشتریهای خارجه در موقعی که آن فرامین را گرفته اند و البته بعضی ها هم تقدیماتی بدولت کرده اند رضی شده اند که آن مالیات نقد و جنس را که در فرامین مصرح است بدولت بپردازند بعد از اینکه آن فرامین را گرفته اند میل کرده اند بیعضی تشبیهات مالیات خالصکی را تبدیل بسالیات اربابی کنند و بعد از صدور فرمان که برای آنها بمنزله قبایله بوده است بازفته اند تحفیقاتی گرفته اند یا جنس خود را تسعیر کرده اند یعنی یک مقداری کم کرده اند و تهدد کرده اند بدولت بپردازند مجلس اسبق یعنی مجلس اول در سال قوی ثیل ۳۲۴ در این باب یک صدور فرمان برقرار شده بود نقض کرد و برگرداند وزارت مالیه هم از طرف مجلس مأمور شد که آن تحفیقات را از خالصجات انتالی موضوع کند و هر چه در فرامین نوشته شد معمول نماید ولی این مأموریت بیک مشکلاتی برخورد که از جمله انقلابات مملکت بود و یک حوادثی بعد پیش آمد که ممکن نشد وزارت مالیه این رای مجلس مقدس را درست مجری کند و در این سنوات یعنی از سنه ۱۳۲۴ که تا بجاها هشت نه سال است هر ساله وزارت مالیه خواسته است این مسئله را اجرا کند ولی همیشه بیک مشکلاتی برخورد است و علت مشکلات هم همان تحفیقات و تغییراتی بوده است که صاحبان فرامین پس از صدور فرمان برای خودشان حاصل کرده بودند تا اینکه در دوسه سال قبل برای رفع این اشکالات هیئت وزراء تصمیم گرفتند که نصف عایدات را بگیرند و در باب تسعیر هم رجوع کنند بآن سالی که فرمان صادر شده است و قیمت جنس آنسال را معین کنند و از روی آن مأخذ مالیات بگیرند این هم بقدری ترتیب پراشکالی بود که بالاخره وزارت مالیه موفق نشد این ترتیب را اجرا کند و اگر هم موفق میشد نه برای دولت صرفه زیادی داشت و نه برای مالکین مطلب در اینجا است که وزارت مالیه هیچ تکلیف خودش را نمیداند که چه قسم مالیات از این خالصجات بگیرد و و دیان مالیات هم نمیدانند چه بکنند و الا آن هم شاید محصول این قبیل املاک درصعرا در تحت نظر بیشکاران و امناء مالیه است و تکلیف آنها معلوم نیست که بساتها چه قسم معامله شود این قانون که نوشته شده است هم برای رفع این محظورات است و هم برای این است که یک منبع

عایدی برای دولت تهیه شود و اساس این قانون این است که تفاوتی که مابین مالیات خالصکی هست و در فرمان قید شده است با مالیات اربابی که امروز برای این املاک وضع میشود از روی عایدات و مأخذ عشر آنچه تفاوت باقی میان صاحبان آن فرامین و املاک خارجه آن تفاوت را از دولت بماندنی که در این قانون معین شده است بخرند و عقبه هیئت دولت بر این است که این ترتیب هم اسباب رفع اشکالات خواهد شد و هم بکفایتی رفع عسرت دولت میشود و تدریجاً برای دولت عایداتی پیدا خواهد شد و اسباب خواهد شد که املاک هم ترقی کرده و آباد شوند و چون این قانون خیلی ضرورت داشت بنده در مقدمه فوریتش را از مجلس مقدس تقاضا کرده ام ولی باید عرض کنم نه فوریتی که مجلس مقدس بدین مطالعات دقیقه رأی بدهند مقصود از این تقاضای فوریت که شده است این است که مجلس این کار را بر سایر کارها مقدم بدارد و زود تر نتیجه تصمیم مجلس را بوزارت مالیه ابلاغ فرماید قانون دیگری که پیشنهاد میشود راجع بفروش خالصجات ولایات است غیر از تهران آنهم پیشنهاد خیلی ناامنی است و البته نمایندگان محترم مسبق هستند که دولت در ولایات خالصجاتی دارد غیر از خالصجات تهران که جزء اعظم آنها در آذربایجان و خراسان و مازندران است و دولت با وسائل امروزه خودش نمیتواند از این خالصجات استفاده کرده و درصدد آبادی آنها بر آید و اگر بخواهد درصدد اجاره آنها بر آید البته آنطوریکه باید مستأجرین دلسوزی نمیکند و اگر بخواهد بطور رژی خودش عایدات این خالصجات را ضبط کند امروز وجاهلی او را ندارد و شاید مخارجش زیادتر از دخلش بشود پس نتیجه این شده است که این خالصجات غالباً در ولایات بحال خرابی و بی صاحبی افتاده است این است که دولت این قانون را پیشنهاد میکند که آنچه خارجه از این قبیل است در غیر از تهران و حوزة آن مجلس مقدس اجازه بدهد بتربیتی که در این قانون نوشته شده است بمعرض فروش در بیآورند از این راه هم چنانچه عرض کردم یک منبع عایدی برای دولت پیدا میشود و دهاتی هم که بواسطه عدم مراقبت فعلاً در شرف خرابی است ممکن است بحال آبادی شود کند .

**رئیس** - قانون راجع بفروش خالصجات میردبکمسیون بودجه و آن دیگری راجع بخالصجات انتالی است میرود بکمیسیون قوانین مالیه .

**وزیر مالیه** - در خانه عرایض خودم باید عرض کنم که آقای مشار الملک برای معاونت وزارت مالیه انتخاب شده اند ایشان را بمجلس مقدس معرفی میکنم .

**رئیس** - پیشنهاد آقای حاج عز الممالک کرده بودند در اول جلسه که هنوز آقای وزیر مالیه تشریف نیاورده بودند قرائت شد حالا دوباره قرائت میشود که خاطرشان مسبق شود و اگر مذاکراتی لازم است بشود .

(پیشنهاد مزبور مجدداً قرائت شد)

**وزیر مالیه** - یک قسمت از عرایضی که کردم راجع بهمین مسئله بود خود بنده هم تصدیق می کنم که البته هیئت دولت باید سعی کنند که چه زودتر بودجه ها بمجلس بیاید و آن ترتیبی را هم که

عرض کردم که هر چه از بودجه ها حاضر شده است فعلاً در کمیسیون مجلس برود و آقایان وزراء و نمایندگان محترم متفقاً این کار را زودتر تمام کنند برای رفع این محذور بود و برای این بود که زودتر مقصود حاصل شود باین پیشنهاد آقای حاج‌الملك هم مخالف نیستم بلکه موافقم و این پیشنهاد را خوب میدانم و تصور میکنم اگر این ترتیب را مجلس تصویب کند اسباب این خواهد شد که وزراء زودتر در اینکار اقدام کنند .

**نجف قلی میرزا** - در باب محاسبات خزانه داری سابقاً مذاکرات طولانی شد و بالاخره اجازه که برای این کار فرض شد این بود که کمیسیون برای رسیدگی باین محاسبه منعقد شود و چون بنده از آن کمیسیون هیچ نتیجه ندیدم تصور میکنم اینهم همانطور خواهد بود خوب است اگر آن کمیسیون در آن باب نتیجه گرفته اند راپورت بدهند که به بیتم لازم است این انتخابات بشود یا نه ؟

**وزیر مالیه** - آن کمیسیون هنوز نتیجه قطعی نگرفته و بایستی اقرار کرد که کار آن کمیسیون هم چندان آسان نبوده برای اینکه يك محاسبه چندساله که با کمال بی ترتیبی بوده است البته برای تفریح این محاسبه خیلی دقت در صحت لازم است و بنده بواسطه کارهای خیلی مهم دیگری که داشته‌ام هنوز نتوانستم بکار آن کمیسیون و محاسبات خزانه داری سابق صرف وقتی بکنم و تصور میکنم باید آن را تعقیب کرد و نتیجه گرفت چون برای گذراندن بودجه ها هم خوب ترتیبی است

**ناصر الاسلام** - این پیشنهاد تقریباً بتمام خواهد بفرماندگی وزارتاتی که مکلفند بعاوض کردن بودجه ها چندان خودشان را ههده دار این وظیفه نمیدانند و بالتبع این کمیسیون يك عدم محصلی هستند که از طرف مجلس معین خواهند شد که بروند آنجا و بوزیر مالیه تذکر بدهند که آقای وزیر بودجه چه شد بودجه وزارتخانه را حاضر کن این طرز عمل مجلس يك طرز عمل کوچک و ساده است و بنده تصور میکنم همانطوریکه در جلسات قبل عرض کردم اگر نمایندگان يك جدیتی بردزند بودجه ها را بخواهند بودجه وزارت داخله و مالیه هم که مهم ترین بودجه ها است خیلی زود بمجلس میرسد و طریق جدیت آهم خیلی سهل و آسان است و الا همانطور کیکی از آقایان فرمودند يك کمیسیون منعقد خواهد شد و خواهد رفت بوزارت مالیه نمیدانم چه خواهند گفت غیر از اینکه آقای وزیر مالیه بگویند خواهش میکنم بودجه را حاضر کنید این مسئله را ممکن است در همینجا گفت و وزیر هم در صورتیکه خود را مسئول حاضر کردن بودجه بداند حاضر خواهد کرد و اینکه راجع بکمیسیون رسیدگی بحساب خزانه داری مذاکره شد بنده تصور میکنم آن کمیسیون هیچ منعقد نشد که ما بتوانیم بدانیم چه اقدامی کرده است و آن کمیسیون اگر تشکیل میشد بحتل يك اقدامی میکرد ولی این کمیسیون غیر از آن کمیسیون است این کمیسیون يك کمیسیون محصلی است و هیچ اهمیت ندارد

**حاج عز الممالک** - بلی بنده هم میدانم که میشود در مجلس جدیت کرد و طریق اش همین است که بما گفته اند (سؤال یا استیضاح) اما باید فهمید که از این دو کار آیا نتیجه برای ما حاصل خواهد شد و بودجه بمجلس خواهد آمد بعقیده بنده خیر باید بهیئت دولت کمک کرد و بودجه ها را بمجلس آورد چنانچه بمبیینم آقای وزیر مالیه جدیتی کرده اند و این چند بودجه را امروز بمجلس پیشنهاد میکنند و تصور میکنم وزارت مالیه هم بدون کمک مجلس شاید نتواند بودجه هارا از سایر وزارتخانه ها و ادارات دولتی بگیرد مجلس که حق نظارت در بودجه ها و امور مالیه دارد امروز يك حق خودش عمل میکند یعنی کمیسیون معین میکنند و میخواهد بداند بودجه هائیکه حالیه در وزارتخانه هست حقیقه بحالت دارد بودجه گذشته است رفته است بکمیسیون بودجه دولتی و در آنجا هم نظریات شده است و تصویب هم کرده اند يك وزیر جدیدی معین کرده است که در تشکیلات و مبلغ آن بودجه نظر کند باز آن بودجه را خواسته است بهیئتطور دور تسلسل پیدا کرده است و بودجه ها تا بحال مانده است کمیسیون باید در اینکار جدیت کند و همینطور که آقای وزیر مالیه موافقت میکنند بنده گمان میکنم با جدیت کمیسیون و موافقت وزیر مالیه مجلس شورایی ملی دارای بودجه خواهد شد والا بمحض اینکه بگوئیم باید جدیت بشود ممکن نیست بودجه ها بمجلس بیاید يك راهی برای جدیت باید تعیین کرد و این راه بنظر بنده اصلاح است بنده اساساً عرض میکنم که ما مجبوریم بکمیسیون هایدات رای بدیم مخارج مملکتی هم میشود بدون اینکه ما هیچ اطلاعی داشته باشیم حالا اگر توضیح بدیم چه مخارجی میشود و چه نوع هایدات مملکت بمصرف میرسد حقیقه اسباب تصدیع خاطر آقایان نمایندگان است و بعقیده بنده این يك راهی است که بودجه ها بمجلس شورایی ملی خواهد آمد پس نباید مضایقه کرد و اگر راه دیگر و بهتری بنظرشان بیاید پیشنهاد شود در صورتیکه دولت خودش موافقت میکند گمان میکنم مجلس از تشکیل يك کمیسیون برای داشتن بودجه نباید مضایقه بکند .

و بعد از معالجات شروع بعملیات بشود آن مطالعات شده است و تقریباً در شرف اتمام است و قانون هم بصحبه مبارک موشح شده انشاء الله در همین ایام شروع باجرای آن خواهیم کرد .

**حاج شیخ اسدالله** - بنده قبلاً چند سؤال از آقای وزیر مالیه کرده بودم یکی راجع بتشکیلات مالیه است این را قبلاً خود آقای وزیر مالیه جواب فرمودند ولی جوابی که فرمودند فرمودند لازم بود مطالعاتی بکنند مطالعات تمام شده است و حالا شروع بعملیات میکنند میخواستم عرض کنم اگر وزارت مالیه نظریاتی داشتند بیبایستی بمجلس اظهار کنند و بواسطه نظریاتی که وزیر مالیه دارد نمی توانم قانون را توقیف کند باید تشکیلات را شروع بکنند و اگر ملاحظاتی دارد بمجلس راپورت بدهد جواب مطالب دیگر را هم فرمودند .

**وزیر مالیه** - مطالب دیگر رسیده است ولی جوابهایش باید حاضر شود تا عرض کنم ولی در خصوص تشکیلات مالیه عرض نکردم که در اصل قانون تشکیلات مالیه مطالعاتی است اگر در اصل قانون هم مطالعاتی باشد البته عرض خواهم کرد و آنها را سبب تأخیر اجرائی قانون قرار نخواهم داد عرض کردم يك مطالعاتی در کیفیت اجرائی این قانون داشته‌ام چون هر قانونی که وضع شد برای اجرائی آن يك ترتیبی باید تهیه کرد و اشخاصی را حاضر و يك نظاماتی نوشت و بعد شروع باجرای کرد و لابد بودیم اینها را قبل از وقت تهیه کنیم و حالا در شرف تمام شدن است و امیدوارم زودتر اجرا شود عرض نکردم در اصل قانون مطالعاتی هست که آنرا اسباب تأخیر اجرائی این قانون قرار داده باشیم .

**رئیس** - این مطلب تمام است - راپورت کمیسیون مبتکرات راجع بطرح آقای سردار معظم راجع بقشون گیری چون راپورت مختصری است قرائت می شود و در قابل توجه بودن رای میگیریم . (بمضمون ذیل قرائت شد)

بتاریخ ۲۷ شهر شوال ۱۳۲۳ کمیسیون مبتکرات راجع بطرح قانونی آقای سردار معظم در خصوص قشون گیری چند جلسه منعقد و طرح مزبور را در تحت مذاکره در آورده خود آقای سردار معظم و معاون وزارت جنگ هم در يك جلسه حضور بهم رسانیده و توضیحات لازمه را داده تا اینکه یوم چهارشنبه ۲۷ شهر شوال دوساعت قبل از ظهر کمیسیون منعقد و اساساً طرح مزبور را با اتفاق قابل توجه دانسته ولی در بعضی از مواد نظریاتی داشتند چون دخول در جزئیات و مواد خارج از وظیفه کمیسیون مبتکرات بوده داخل در جزئیات نگشته و طرح مزبور را تقدیم مجلس شورای ملی می نماید .

**رئیس** - عرض کردم که راجع باین مطلب از طرف دولت هم يك پیشنهادی شده بود فرستاده شد بکمیسیون نظام - حالا باید رای بگیریم بقابل توجه بودن این طرح آقایانی که این طرح را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(عده کثیری قیام نمودند)

**رئیس** - قابل توجه شد - جلسه بعد روز ۳ شنبه برای اینکه بین این جلسه و جلسه آتی پنج روز فاصله باشد که قانون دخانیات برای شور دوم بمجلس بیاید در این باب مخالفی نیست ؟

و بعد از معالجات شروع بعملیات بشود آن مطالعات شده است و تقریباً در شرف اتمام است و قانون هم بصحبه مبارک موشح شده انشاء الله در همین ایام شروع باجرای آن خواهیم کرد .

**حاج شیخ اسدالله** - بنده قبلاً چند سؤال از آقای وزیر مالیه کرده بودم یکی راجع بتشکیلات مالیه است این را قبلاً خود آقای وزیر مالیه جواب فرمودند ولی جوابی که فرمودند فرمودند لازم بود مطالعاتی بکنند مطالعات تمام شده است و حالا شروع بعملیات میکنند میخواستم عرض کنم اگر وزارت مالیه نظریاتی داشتند بیبایستی بمجلس اظهار کنند و بواسطه نظریاتی که وزیر مالیه دارد نمی توانم قانون را توقیف کند باید تشکیلات را شروع بکنند و اگر ملاحظاتی دارد بمجلس راپورت بدهد جواب مطالب دیگر را هم فرمودند .

**وزیر مالیه** - مطالب دیگر رسیده است ولی جوابهایش باید حاضر شود تا عرض کنم ولی در خصوص تشکیلات مالیه عرض نکردم که در اصل قانون تشکیلات مالیه مطالعاتی است اگر در اصل قانون هم مطالعاتی باشد البته عرض خواهم کرد و آنها را سبب تأخیر اجرائی قانون قرار نخواهم داد عرض کردم يك مطالعاتی در کیفیت اجرائی این قانون داشته‌ام چون هر قانونی که وضع شد برای اجرائی آن يك ترتیبی باید تهیه کرد و اشخاصی را حاضر و يك نظاماتی نوشت و بعد شروع باجرای کرد و لابد بودیم اینها را قبل از وقت تهیه کنیم و حالا در شرف تمام شدن است و امیدوارم زودتر اجرا شود عرض نکردم در اصل قانون مطالعاتی هست که آنرا اسباب تأخیر اجرائی این قانون قرار داده باشیم .

**رئیس** - این مطلب تمام است - راپورت کمیسیون مبتکرات راجع بطرح آقای سردار معظم راجع بقشون گیری چون راپورت مختصری است قرائت می شود و در قابل توجه بودن رای میگیریم . (بمضمون ذیل قرائت شد)

بتاریخ ۲۷ شهر شوال ۱۳۲۳ کمیسیون مبتکرات راجع بطرح قانونی آقای سردار معظم در خصوص قشون گیری چند جلسه منعقد و طرح مزبور را در تحت مذاکره در آورده خود آقای سردار معظم و معاون وزارت جنگ هم در يك جلسه حضور بهم رسانیده و توضیحات لازمه را داده تا اینکه یوم چهارشنبه ۲۷ شهر شوال دوساعت قبل از ظهر کمیسیون منعقد و اساساً طرح مزبور را با اتفاق قابل توجه دانسته ولی در بعضی از مواد نظریاتی داشتند چون دخول در جزئیات و مواد خارج از وظیفه کمیسیون مبتکرات بوده داخل در جزئیات نگشته و طرح مزبور را تقدیم مجلس شورای ملی می نماید .

**رئیس** - عرض کردم که راجع باین مطلب از طرف دولت هم يك پیشنهادی شده بود فرستاده شد بکمیسیون نظام - حالا باید رای بگیریم بقابل توجه بودن این طرح آقایانی که این طرح را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(عده کثیری قیام نمودند)

**رئیس** - قابل توجه شد - جلسه بعد روز ۳ شنبه برای اینکه بین این جلسه و جلسه آتی پنج روز فاصله باشد که قانون دخانیات برای شور دوم بمجلس بیاید در این باب مخالفی نیست ؟

**عبد الملك** - بنده باروز جلسه مخالف نیستم الا اینکه تصور میکنم سابق که رای داده شد جلسات صبح باشد بواسطه گرمی هوا بود و گویا حالا مقتضی باشد جلسه عصر باشد که اگر امتدادی پیدا کند مجال وقتی باشد .

**رئیس** - آقایان مخالف نیستند که جلسه عصر باشد ؟ (اظهاری نشد) پس جلسه روز ۳ شنبه سه ساعت بفرود مانده خواهد بود .

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

**جلسه ۶۶**  
**صورت مجلس روز ۳ شنبه ۱۳۲۳**  
مجلس دوساعت قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل و صورت مجلس روز ۳ شنبه پنجم قرائت شد .

غائبین یا اجازه آقایان صدر الممالک - دکتر لقمان - حاج میرزا حسینیان .  
غائبین بدون اجازه آقایان طباطبائی - سلطان - العلماء - حاج معین التجار .  
**رئیس** - در صورت مجلس ملاحظاتی هست یا نیست ؟ (اظهاری نشد)  
ملاحظاتی نیست صورت مجلس تصویب شد  
**سردار معظم** - قبل از آنکه داخل دستور شوم بنده میخواستم از حضرت تالی درخواست کنم که بکمیسیون مبتکرات تاکید بفرمائید که در خصوص طرح راجع به تعمیر مقبره نادر شاه زودتر راپورت بدهند .

**رئیس** - بسیار خوب تاکید میشود دستورا روز شور دوم در قانون دخانیات است باید بدوا رای بگیریم که داخل در شور دوم بشویم آقایانی که تصویب میکنند داخل در شور دوم بشویم قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند)

**رئیس** - تصویب شد - راپورت ثانوی کمیسیون قوانین مالیه طبع و میان آقایان توزیع شده است ماده اول قرائت میشود .

(بمضمون ذیل قرائت شد)  
ماده اول - هر اقسام توتون و تنباکو که در خاک ایران بعمل آمده باشد مالیات دخانیات برقرار می شود .

**رئیس** - در ماده اول ایرادی هست یا نه ؟  
**آقا شیخ ابراهیم زنجانی** - در این راپورت ثانوی لفظ (ساخته نشده) حذف شده علتش چه بوده اول مقصود چه بوده و حالا چرا حذف شده است .

**حاج عز الممالک** - در جلسه قبل آقای مدرس توضیحاتی راجع به تنباکو فرمودند و تا يك درجه وارد بود در آن لایحه که دولت داده بود که شکل مالیات تصور کرده بود یکی ساخته نشده و یکی ساخته شده که بعد از آنکه توتون ساخته شد و سیگار شد يك باندرولی و مالیاتی برای او تصور کرده بودند کمیسیون قوانین مالیه قسمت دوم را صلاح ندانست و ساخته نشده یعنی قسمت اول را تصویب کرد در جلسه قبل آقای مدرس توضیحاتی دادند که تنباکو چیزی نیست که ساخته شده و ساخته نشده داشته باشد و همانطوریکه توضیح فرمودند ساخته نشده مربوط به تنباکو نبود صلاح این بود کلمه (ساخته شده) حذف شود و مطلقاً نوشته شود از

توتون و تنباکو مالیات اخذ میشود و گمان میکنم از ابتدا هم این کلمه ضرورتی نداشت بنابراین کمیسیون صلاح دانست این کلمه حذف شود .

**حاج شیخ اسدالله** - بنده تا بحال واقماً نفهمیدم این مالیات که وضع میشود تحمیل بر کی خواهد شد مثلاً در آنجا مینویسد که بر تنباکو و توتون که در مملکت ایران بعمل می آید مالیات وضع و برقرار میشود نمیدانم از کی دریافت میشود؟ اگر از رعیت دریافت می شود که بر رعیت يك مالیاتی تحمیل میشود که آن عسراست و این مالیات با آن عشر و آن نظر که مجلس در ممیزی دارد منافات دارد و در صورتی هم ممیزی نشود با این مالیات مستقیمی که الان از آنها میگیرند این مالیات بر آنها ظلم فاحش است اگر تحمیل بر رعیت نمیشود باید معلوم شود که در چه موقع گرفته میشود؟ در دست ثانی یا در دست ثالث یا بعد از آنکه از دست رعیت خارج شد گرفته میشود باید تصریح شود که چه وقت این مالیات گرفته میشود اگر اینطور نوشته شود خیلی خوب است والا در این قانون هیچ چیزی نیست که شامل این مطلب باشد و اگر بهمین حال باقی بماند بنده تصور میکنم امر زراعت توتون و تنباکو در ایران بکلی مختل خواهد شد بجهت اینکه با آن مالیات که رعایا میدهند دیگر تحمل اینگونه مالیات را ندارند و تبدیل بیک زراعت دیگر میکنند .

**حاج عز الممالک** - در شور اول توضیح دادم حالام خدمت آقا عرض می کنم که مقصود از پیشنهاد این لایحه ابتدا این نبوده که این مالیات تحمیل بر رعیت بشود و خود آقا مسبق هستند که هر مالیاتی بردخانیات وضع شود بالاخره بر آن کسانی که آن تنباکو و توتون را بمصرف میکنند تحمیل خواهد شد و این صدسی اضافه میشود اشخاصیکه توتون و تنباکو مصرف میکنند این مالیات را میبردازند حالا اشکالی که در اینجا وارد می آید این است که در چه موقع گرفته میشود؟ بنده نمیدانم بچه دلیل آقا میتواند بگویند در اینجا يك ظلمی بر رعیت واقع میشود در این ماده می نویسد بر توتون و تنباکو مالیات وضع میشود این ماده هیچ اجازه نمیدهد ظلمی بر رعیت وارد شود منتها چیزیکه هست کمیسیون نتوانست جزئیات او را معین کند چنانچه ملاحظه میفرمائید کمیسیون از برای اجرائی این قانون يك نظامنامه متعقد شده است که آن نظامنامه را اشخاص بصیر و با اطلاع بنویسند و بعد اطلاع خواهند بود و بعد میاید به کمیسیون قوانین مالیه و آن نظامنامه جلوه گیری از تمام اشکالات خواهد کرد .

**حاج شیخ اسدالله** - بله آقا میفرمایند که اینجا بطور اجمال نوشته میشود و بعد از برای تعیین ترتیب اخذ مالیات يك نظامنامه در وزارت مالیه نوشته میشود و آنها هم حکم این کار را میدهند بنده که امروز میخواهم رای بدهم تکلیف چیست؟ من از روی چه نظر و چه اساسی باید رای بدهم من که میخواهم رای بدهم باید بدانم کاین مالیات را از کی و بچه قسم بگیرند اما اینکه در ماده پنجم نوشته شده است نظامنامه نوشته خواهد شد البته از برای هر قانونی يك نظامنامه داخلی راجع بترتیب جریان امور آن قانون می نویسد این غیر از اصل قانون است آنچه راجع باصل قانون است باید در خود قانون نوشته شود و در اینجا باید تشریح شود که این مالیات از کی و بچه

توتون و تنباکو مالیات اخذ میشود و گمان میکنم از ابتدا هم این کلمه ضرورتی نداشت بنابراین کمیسیون صلاح دانست این کلمه حذف شود .

**حاج شیخ اسدالله** - بنده تا بحال واقماً نفهمیدم این مالیات که وضع میشود تحمیل بر کی خواهد شد مثلاً در آنجا مینویسد که بر تنباکو و توتون که در مملکت ایران بعمل می آید مالیات وضع و برقرار میشود نمیدانم از کی دریافت میشود؟ اگر از رعیت دریافت می شود که بر رعیت يك مالیاتی تحمیل میشود که آن عسراست و این مالیات با آن عشر و آن نظر که مجلس در ممیزی دارد منافات دارد و در صورتی هم ممیزی نشود با این مالیات مستقیمی که الان از آنها میگیرند این مالیات بر آنها ظلم فاحش است اگر تحمیل بر رعیت نمیشود باید معلوم شود که در چه موقع گرفته میشود؟ در دست ثانی یا در دست ثالث یا بعد از آنکه از دست رعیت خارج شد گرفته میشود باید تصریح شود که چه وقت این مالیات گرفته میشود اگر اینطور نوشته شود خیلی خوب است والا در این قانون هیچ چیزی نیست که شامل این مطلب باشد و اگر بهمین حال باقی بماند بنده تصور میکنم امر زراعت توتون و تنباکو در ایران بکلی مختل خواهد شد بجهت اینکه با آن مالیات که رعایا میدهند دیگر تحمل اینگونه مالیات را ندارند و تبدیل بیک زراعت دیگر میکنند .

**مدحت السلطنه** - بطوریکه در جلسه قبل آقای حاج عز الممالک توضیحات دادند این مالیات بچه بودجه از زارعین گرفته نمیشود و مخصوصاً امروز در کمیسیون مذاکره شد و بنده هم پیشنهاد کردم در دست ثانی این مالیات گرفته شود ولی باز کمیسیون بهتر دید که آن نظامنامه که به نظر اشخاص بصیر و با اطلاع نوشته میشود این مطالب موکول بآن نظامنامه شود و کمیسیون رای داد که در نظامنامه نوشته شود و تصور میکنم اگر آقایان خوب در ماده پنجم دقت بفرمایند خواهند دید نظامنامه که از برای این قانون نوشته میشود بتوسط اشخاص بصیر و با اطلاع خواهد بود و بعد میاید به کمیسیون قوانین مالیه و آن نظامنامه جلوه گیری از تمام اشکالات خواهد کرد .

**حاج شیخ اسدالله** - بله آقا میفرمایند که اینجا بطور اجمال نوشته میشود و بعد از برای تعیین ترتیب اخذ مالیات يك نظامنامه در وزارت مالیه نوشته میشود و آنها هم حکم این کار را میدهند بنده که امروز میخواهم رای بدهم تکلیف چیست؟ من از روی چه نظر و چه اساسی باید رای بدهم من که میخواهم رای بدهم باید بدانم کاین مالیات را از کی و بچه قسم بگیرند اما اینکه در ماده پنجم نوشته شده است نظامنامه نوشته خواهد شد البته از برای هر قانونی يك نظامنامه داخلی راجع بترتیب جریان امور آن قانون می نویسد این غیر از اصل قانون است آنچه راجع باصل قانون است باید در خود قانون نوشته شود و در اینجا باید تشریح شود که این مالیات از کی و بچه

توتون و تنباکو مالیات اخذ میشود و گمان میکنم از ابتدا هم این کلمه ضرورتی نداشت بنابراین کمیسیون صلاح دانست این کلمه حذف شود .

**حاج شیخ اسدالله** - بنده تا بحال واقماً نفهمیدم این مالیات که وضع میشود تحمیل بر کی خواهد شد مثلاً در آنجا مینویسد که بر تنباکو و توتون که در مملکت ایران بعمل می آید مالیات وضع و برقرار میشود نمیدانم از کی دریافت میشود؟ اگر از رعیت دریافت می شود که بر رعیت يك مالیاتی تحمیل میشود که آن عسراست و این مالیات با آن عشر و آن نظر که مجلس در ممیزی دارد منافات دارد و در صورتی هم ممیزی نشود با این مالیات مستقیمی که الان از آنها میگیرند این مالیات بر آنها ظلم فاحش است اگر تحمیل بر رعیت نمیشود باید معلوم شود که در چه موقع گرفته میشود؟ در دست ثانی یا در دست ثالث یا بعد از آنکه از دست رعیت خارج شد گرفته میشود باید تصریح شود که چه وقت این مالیات گرفته میشود اگر اینطور نوشته شود خیلی خوب است والا در این قانون هیچ چیزی نیست که شامل این مطلب باشد و اگر بهمین حال باقی بماند بنده تصور میکنم امر زراعت توتون و تنباکو در ایران بکلی مختل خواهد شد بجهت اینکه با آن مالیات که رعایا میدهند دیگر تحمل اینگونه مالیات را ندارند و تبدیل بیک زراعت دیگر میکنند .

**مدحت السلطنه** - بطوریکه در جلسه قبل آقای حاج عز الممالک توضیحات دادند این مالیات بچه بودجه از زارعین گرفته نمیشود و مخصوصاً امروز در کمیسیون مذاکره شد و بنده هم پیشنهاد کردم در دست ثانی این مالیات گرفته شود ولی باز کمیسیون بهتر دید که آن نظامنامه که به نظر اشخاص بصیر و با اطلاع نوشته میشود این مطالب موکول بآن نظامنامه شود و کمیسیون رای داد که در نظامنامه نوشته شود و تصور میکنم اگر آقایان خوب در ماده پنجم دقت بفرمایند خواهند دید نظامنامه که از برای این قانون نوشته میشود بتوسط اشخاص بصیر و با اطلاع خواهد بود و بعد میاید به کمیسیون قوانین مالیه و آن نظامنامه جلوه گیری از تمام اشکالات خواهد کرد .

**حاج شیخ اسدالله** - بله آقا میفرمایند که اینجا بطور اجمال نوشته میشود و بعد از برای تعیین ترتیب اخذ مالیات يك نظامنامه در وزارت مالیه نوشته میشود و آنها هم حکم این کار را میدهند بنده که امروز میخواهم رای بدهم تکلیف چیست؟ من از روی چه نظر و چه اساسی باید رای بدهم من که میخواهم رای بدهم باید بدانم کاین مالیات را از کی و بچه قسم بگیرند اما اینکه در ماده پنجم نوشته شده است نظامنامه نوشته خواهد شد البته از برای هر قانونی يك نظامنامه داخلی راجع بترتیب جریان امور آن قانون می نویسد این غیر از اصل قانون است آنچه راجع باصل قانون است باید در خود قانون نوشته شود و در اینجا باید تشریح شود که این مالیات از کی و بچه